

KESTÄVÄN PIENTAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN

Case Peli-Weljet Panelia ry

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Kestävän kehityksen koulutusohjelma, Forssa

Kevätlukukausi 2021

Teemu Salonen

Tekijä	Teemu Salonen	Vuosi 2021
Työn nimi	Kestävän pientapahtuman järjestäminen - Case Peli-Weljet Panelia ry	
Ohjaaja	Tero Ahvenharju	

TIIVISTELMÄ

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa kehittämisohje kestävän pientapahtuman järjestämiseksi. Pientapahtuman järjestäminen vaatii vastuullista toimintaa, jossa huomioidaan säädökset, ympäristöystävälliset toimintatavat ja vaikutukset ympäristöön. Opinnäytetyöhön koottiin teoriatietoa kirjallisuudesta ja kestävän tapahtuman oppaista. Kehittämisohjeen tavoitteena on jakaa tietoa vastaavaa toimintaa suunnitteleville tahoille kannustaen niitä kehittämään tapahtumatoimintojaan. Opinnäytetyön tilaajana toimi Peli-Weljet Panelia ry.

Työn toiminnalliseen osuuteen kuului liitteen kehittämisohjeen lisäksi kahden konkreettisen yleisötapahtuman havainnointi. Tutkimusmenetelmänä käytettiin osallistuvaa havainnointia. Tilaajan toiveesta havainnointiin liittyi oleellisesti jätehuolto.

Teoriaan tutustumisesta ja havainnointien tuloksista selvisi, että kestävän tapahtumien oppaita on jo saatavilla ja ne koostuvat usein samoista ekologisista aiheista. Tämän työn ohje pyrkii kuitenkin omanlaiseen, erilaiseen ja kehittävään lähestymistapaan tapahtumien järjestämistä ajatellen. Jätehuollon näkökulmasta havainnointitulokset kertoivat muovijätteen määrän olleen suuri. Kehittämistyölle on tilausta vielä jatkossakin, kun huomioi kestävän kehityksen muut osa-alueet.

Avainsanat Ekologinen kestävyys, kehittäminen, osallistuva havainnointi, tapahtumat

Sivut 33 sivua ja liitteitä 6 sivua

ABSTRACT

The aim of this functional thesis was to provide a development guide for organizing a sustainable small event. Organizing a small event requires responsible action where legislation, environmentally friendly practices and the impacts on the environment are considered. Theoretical information for this thesis was collected from the literature and guides on sustainable events. The aim of the development guide was to share information with parties planning similar activities encouraging them to develop their event practices. The thesis was commissioned by Peli-Weljet Panelia ry.

In addition to the developmental guidelines, the functional part of the thesis included the observation of two concrete public events organized by the commissioner. Participatory observation was used as a research method. At the request of the commissioner, the observation was essentially related to waste management.

The theoretical studies and observations indicated that guides for sustainable events already exist and that they often consist of the same ecological topics. However, the guidelines of this thesis aim for a different, unique, and merely developmental approach to organize events. From a waste management perspective, the observation results showed that the amount of plastic waste was high. Therefore, there is still demand for development work taking into account other dimensions and areas of sustainable development.

Keywords Ecological sustainability, development, participating observation, events

Pages 33 pages and appendices 6 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
2	Yleisötapautumassa huomioitavia säädöksiä ja ohjeistuksia.....	2
2.1	Jätehuollossa huomioitava yleinen lainsäädäntö	2
2.2	Kunnalliset määräykset	4
2.3	Muita huomioitavia säädöksiä ja ohjeistuksia	5
3	Pientapahtuma ympäristönäkökulmasta	6
3.1	Kestävä yleisötapautuma	6
3.2	Tapahtuman ympäristövaikutukset	9
3.3	Tapahtuman jätehuolto ja kierrätys	11
3.4	Ympäristöviestintä	12
4	Opinnäytetyön lähtökohdat ja tavoite	13
4.1	Toimeksiantajan esittely	13
4.2	Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoite	14
4.3	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	15
4.3.1	Tutkimusstrategia.....	15
4.3.2	Kvalitatiivinen tutkimus.....	16
4.3.3	Tutkimuksen reliaabelius ja validius	16
5	Projektin vaiheet ja tulokset.....	16
5.1	Projektin aloitus ja aikataulu.....	17
5.2	Alkukartoitus ja suunnittelu.....	17
5.3	Havainnointitapahtumat ja -tulokset.....	19
5.4	Kehittämisohe ja sisältö	22
6	Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset.....	23
6.1	Teorian ja tulosten arviointia	23
6.2	Opinnäytetyön jatkuvuus.....	28
7	Pohdinta	28
	Lähteet.....	30

Kuvat ja taulukot

Kuva 1. Tapahtuman määrittely. Yleisö- ja tapahtumaturvallisuus	6
Kuva 2. Kohnan lenkin kierrätyspiste	18
Kuva 3. Kohnan lenkin alkulämmittely	19
Taulukko 1. Tapahtumien ympäristöasioiden hallintaan liittyvien asioiden tärkeys tapahtumajärjestäjien arvioimana	7
Taulukko 2. Jätelajien värikoodit Euran kunnassa.....	12
Taulukko 3. Jätelajien painot Kohnan lenkki -tapahtumassa	21

Liitteet

Liite 1	Kestävän pientapahtuman järjestäminen – kehittämisohje toimijoille
Liite 2	Tarkistuslista kestävän tapahtuman järjestämiseen

1 Johdanto

Jätehuollon ja ympäristön siisteyden merkitys nyky-yhteiskunnassa on lisääntynyt, muun muassa monilla eri laeilla ja kunnallisilla määräyksillä on edesautettu asiaa. Vaikka jätemäärät ovat kasvaneet viime vuosina, niin jätteen hyödyntäminen materiaalina ja energiana ovat lisääntyneet kaatopaikkasijoittamisen sijaan. (Tilastokeskus, 2020) Kierrätystietoisuuden yhteiskunnallinen lisääntyminen edesauttaa kierrätystä ja julkisilla paikoilla on kierrätyspisteitä. Huomioimalla jätehuolto ja ympäristöasiat yleisötapahtumissa, tarjotaan ympäristömyönteistä palvelua kohti resurssiviisasta yhteiskuntaa. (Kestävä kehitys, n.d.) Pienilläkin tapahtumilla voi olla suuri vaikutus. Vaikutus voi kohdentua ympäristöön ja ihmisten toimiin. Kannustamalla toimimaan oikein voidaan vaikuttaa positiivisesti ympäristön tilaan tai ihmisten käyttäytymiseen.

Jätehuollon ja kierrätyksen lisäksi myös ekologiset arvot ja ihmisten hyvinvointi ovat yhä useammin esillä. Liikunnallisilla pientapahtumilla saadaan ihmiset yhteen, jolloin sosiaaliset tilanteet ja liikunta tuottavat mielihyvää kaikille osapuolille. (Ympäristöosaava, n.d.-a) Ympäristön huomioonottamista opetetaan kouluissa ja ympäristöstä ylipäänsä on tietoa monissa eri lähteissä (Lassila & Tikanoja, 2020).

Kestävän yleisötapahtuman järjestämisessä hallitaan kauttaaltaan kestävä kehityksen arvot. Kestävän kehityksen arvoihin kuuluvat ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuurilliset arvot. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli pienten yleisötapahtumien jätehuollon ja ympäristöasioiden kehittäminen, eli pääasiassa ekologiset arvot. Tutkimusongelmaksi asetettiin se, miten yhdistyksen organisoimien pientapahtumien jätehuolto ja ympäristöasiat järjestetään kestävästi. Tutkimusongelmaa lähdettiin ratkomaan pilkkomalla itse ongelma kysymyksiin, jotka kohdentuivat aiempaan toimintaan, aiemman toiminnan kehittämiseen, tulevaisuuden näkymään ja saavutettuihin hyötyihin. Opinnäytetyön tilaajana toimi Peli-Weljet Panelia ry. Tilaajan toiveesta työ painottui yleisötapahtumien jätehuoltoon, unohtamatta kuitenkin muita ympäristöasioita. Työn liitteenä olevan kehittämissuunnitelman tarkoitus on tuottaa tietoa yhdistysten toimijoille sekä ohjata heitä kestävä ja vastuullisen pientapahtuman järjestämiseen. Opinnäytetyö tehtiin toiminnallisena opinnäytetyönä sen kehittämisprosessin takia. Työssä ei käsitelty käymäläjätteitä eikä jätevesiä.

2 Yleisötapauksissa huomioitavia sääntöjä ja ohjeistuksia

Kokouksilaki (530/1999 § 2) määrittää yleisötapauksen yleisölle avoimeksi huvitilaisuudeksi, näyttökseksi, kilpailuksi ja vastaaviksi tilaisuuksiksi, joita ei pidetä yleisinä kokouksina. Yleisötapauksia järjestettäessä tulee huomioida ohjeistukset eli lainsäädäntö sekä paikalliset määräykset. Ohjeistusta on eritasoisia kuten lait, asetukset ja alueelliset kunnalliset määräykset. Lainsäädäntö on valtakunnallista, jota tulee noudattaa paikasta riippumatta. Tarvittaessa lakeja ja asetuksia täydennetään kunnallisilla määräyksillä. Tilaisuuden järjestäjän on tiedettävä velvoitteensa ja varattava riittävästi aikaa, mikäli jokin asia vaatii esimerkiksi ilmoituksen tekemistä tai luvan hakemista. Lupa tai ilmoitus voi olla riippuvainen muun muassa tapauksen koosta tai luonteesta. (Suomi.fi, 2020)

2.1 Jätehuollossa huomioitava yleinen lainsäädäntö

Jätelain (646/2011 § 1) perimmäisenä tarkoituksena on ehkäistä jätteiden ja jätehuollon haittoja terveydelle ja ympäristölle sekä vähentää jätteiden haitallisuutta ja määrää. Jätelain pykälässä 1 mainitaan myös luonnonvarojen kestävä käyttö, toimivan jätehuollon varmistaminen sekä roskaantumisen ehkäiseminen. Ympäristönsuojelulaki (527/2014 § 1) ohjaa ehkäisemään ympäristölle kohdentuvia vaaroja, vähentämään päästöjä, poistamaan pilaantumista aiheuttavia haittoja sekä torjumaan ympäristövahinkoja. Lisäksi ympäristönsuojelulain pykälässä 1 mainitaan muun muassa huomioimaan terveellinen, viihtyisä, monimuotoinen ja kestävä kehityksen mukainen ympäristö sekä ilmastonmuutoksen torjunta. Ympäristönsuojelulain tarkoituksena on myös vähentää jätteiden määrää, haitallisuutta ja niiden vaikutuksia.

Kaikessa toiminnassa on noudatettava mahdollisuuksien mukaan etusijajärjestystä, eli ensisijaisesti vähennetään jätteen määrää ja haitallisuutta. Esimerkiksi yhteisön on toiminnassaan huomioitava uusiokäyttö ja käytettävä kestäviä, korjattavia ja kierrätettäviä materiaaleja. Mikäli jätettä kuitenkin syntyy, jätteen uudelleenkäyttöä on harkittava tai kierrätettävä. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jäte on hyödynnettävä muulla tavoin, esimerkiksi energiana. Jos jätteen hyödyntäminen on mahdotonta, jäte on loppukäsiteltävä. Jätettä ei saa missään tilanteessa hylätä huolimattomasti. (Jätelaki 646/2011 § 8, § 11, § 13)

Jätelain (626/2011 § 72, § 73, § 74, § 76) roskaamiskiellosta mainitaan muun muassa, että ympäristöön ei saa jättää jätettä niin, että niistä aiheutuu maisemaan tai viihtyisyyteen vaikuttavaa epäsiisteyttä. Ei saa myöskään aiheuttaa vaaraa ihmisille tai eläimille. Roskaajan on poistettava aiheuttamansa jäte ja huolehdittava alueen siivouksesta. Mikäli roskaajaa ei tiedetä, toissijaisesti siivoamisvelvollinen on esimerkiksi yleisötilaisuuden järjestäjä tilaisuuteen järjestetyllä alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Tarvittaessa yleisötilaisuuden järjestäjän on järjestettävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Yhteisön tulee olla selvillä velvollisuuksistaan ja järjestää toimintansa niin, että ympäristölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa (Ympäristönsuojelulaki 527/2014 § 6, § 7).

Tarvittaessa aina voi kysyä apua virallisilta tahoilta, koska esimerkiksi kunnalla on velvollisuus järjestää jäteneuvontaa (Jätelaki 646/2011 § 94). Jätteiden sijoituspaikkaa suunniteltaessa tulee huomioida mahdollinen ympäristön pilaantuminen. Sijoituspaikkaa valittaessa otetaan huomioon muun muassa viihtyisyys, terveellisyys, ajankohta ja pilaantumisen todennäköisyys sekä mahdollinen onnettomuusriski. Velvollisuuksiin kuuluu myös muistaa ympäristönsuojelulain maininnat maaperän ja pohjaveden pilaamiskielloista. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014 § 11, § 12)

Valtioneuvoston asetuksessa jätteistä (179/2012 § 10) mainitaan jätteiden keräyksestä, että toimijan tulee huomioida muun muassa keräyspaikan esteettömyys, turvallisuus, jäteastioiden riittävä määrä ja astioiden merkintä epäselvyyksien välttämiseksi. Jäteastiat tulee myös tyhjentää riittävän usein ja ne on pidettävä puhtaina. Terveystensuojelulaki (763/1994 § 22) velvoittaa toimijat huolehtimaan, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa jätteitä käsiteltäessä ja kuljetettaessa. Samassa laissa ohjeistetaan myös, että suurissa yleisötilaisuuksissa jätehuolto ja hygieeniset olosuhteet tulee olla kunnossa terveyshaittojen välttämiseksi (Terveystensuojelulaki 763/1994 § 25).

Jätettä saa luovuttaa vain sellaiselle taholle, joka on hyväksytty jätehuoltorekisteriin tai muulle jätelain hyväksymälle taholle. Mikäli jätteen luovuttaa muulle kuin jätelaissa tarkoitettulle taholle, jätehuollosta vastaavat niin uusi kuin edellinenkin haltija. (Jätelaki 646/2011 § 29, § 30)

2.2 Kunnalliset määräykset

Etelä-Satakunnan ympäristötoimi vastaa Euran ja Säskylän kuntien ympäristönsuojelusta ja ympäristöterveydenhuollosta (Säskylän kunta, n.d.-a). Jätehuollon valvontaviranomaisena toimii Etelä-Satakunnan ympäristölautakunta ja jätehuoltoviranomaisena Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n (LHJ Oy) yhteistoiminta-alueen jätelautakunta. LHJ Oy vastaa jäteneuvonnasta, muun muassa jätteiden lajittelusta ja käsittelystä sekä jätehuollon käytännön järjestämisestä, eli esimerkiksi kierrätyspisteistä ja jätteenkäsittelylaitoksista. Euran ja Säskylän kunnissa on voimassa sopimusperusteinen jätehuolto, joka tarkoittaa sitä, että jokaisen kiinteistön on tehtävä jätteenkuljetussopimus valitsemansa jätteenkuljetusyrityksen kanssa. Kiinteistöt voivat sopia myös käyttävänsä yhteistä jäteastiaa. (Säskylän kunta, n.d.-b)

Kunnallisissa ympäristönsuojelumääräyksissä mainitaan, että yleisötilaisuuden järjestäjä on velvollinen huolehtimaan muun muassa jätehuollon järjestämisestä ja sen puhtaana pitämisestä. Lisäksi määräyksissä määrätään, että järjestäjän on pyydettäessä toimitettava jätehuoltosuunnitelma ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään kaksi viikkoa ennen tilaisuutta. (Euran ja Säskylän ympäristönsuojelumääräykset, 2016 § 13) Jätehuoltosuunnitelma vaaditaan kuitenkin vasta, kun yleisömäärä ylittää 1 000 henkilöä (Suomi.fi, 2020).

Kunnallisten ympäristönsuojelumääräysten lisäksi myös LHJ Oy:n osakaskuntien jätehuoltomääräyksissä (2018 § 30) mainitaan, että yleisötilaisuuksien järjestäjän vastuulla on jätehuollon järjestäminen. Tilaisuudessa järjestäjän vastuulle kuuluu myös jätehuollon neuvonta ja lajittelu. Tilaisuus on suunniteltava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja jäteastioita on riittävästi jokaiselle jätelajille. Järjestäjän vastuulle kuuluu myös alueen siivoaminen sekä tilaisuuden aikana, että välittömästi sen jälkeen. Määräyksissä mainitaan erilliskeräyksen raja-arvoina 50 kg per jätelaji, jotka tulee siis kerätä omiin astioihin. Näitä jätelajeja ovat biojäte, keräyskartonki, pahvi, keräyslasi ja keräysmetalli.

2.3 Muita huomioitavia säädöksiä ja ohjeistuksia

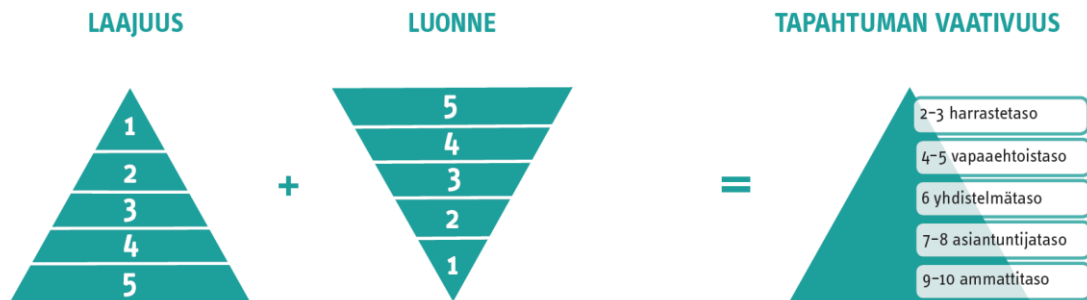
Yleisötapahtuman järjestämiseen tarvitaan tietyissä tilanteissa lupa tai ilmoitus viranomaisille etukäteen. Luvanvarainen tilaisuus on esimerkiksi väkimäärältään suuri tai tapahtumassa tarvitaan erityistä liikenteenohjausta. Väkimäärältään suuressa tilaisuudessa tarvitaan pelastus- ja turvallisuussuunnitelma, eli paikalle odotetaan yli 200 ihmistä. Tämä suunnitelma toimitetaan pelastuslaitokselle viimeistään 14 vuorokautta ennen tapahtumaa. Kun on kyse liikenteenohjauksesta, tulee suunnitelma esittää poliisin hyväksyttäväksi viimeistään viisi vuorokautta ennen tilaisuutta. (Suomi.fi, 2020) Ilmoitusta tai lupaa ei tarvita, mikäli yleisötilaisuus on väkimäärältään vähäinen tai erityiselle liikenteenohjaukselle ei ole tarvetta. Yleisötilaisuuden järjestäjän on hankittava tapahtumapaikan omistajan tai haltijan lupa paikan käyttämiseen. (Kokoontumislaki 530/1999 § 13, § 14)

Ympäristösuojelulaissa (527/2014 § 118) mainitaan melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta koskien muun muassa yleisötilaisuuden järjestämistä. Mikäli melua tai tärinää oletetaan syntyvän erityisen häiritsevästi, tulee järjestäjän tehdä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen tapahtumaa. Järjestäjien tulee Euran ja Säkylän ympäristösuojelumääräysten (2016 § 16, § 17) mukaan suunnata ja säätää mahdolliset äänentoistolaitteet niin, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä naapurustolle. Järjestäjien velvollisuuksiin kuuluu olla myös selvillä melun aiheuttamasta ympäristövaikutuksista ja riskeistä. Äänentoistolaitteiden käyttö on kielletty ulkotiloissa yöllä klo 22.00–7.00. Tiettyjen tilojen tai asumusten, kuten esimerkiksi vanhustentalon läheisyydessä, melua ei saa aiheuttaa.

Tilaisuuden järjestäjän tulee huolehtia tapahtumaturvallisuudesta kokonaisuudessaan. Turvallisuus tapahtumassa koostuu esimerkiksi yleisö-, palo- ja elintarviketurvallisuudesta sekä järjestyksenpidosta ja ensiavusta. Yleisötapahtuma on myös kuluttajapalvelua, joten tapahtumassa tulee noudattaa kuluttajaturvallisuuslakia. Tapahtuman turvallisuutta tulee myös suunnitella etukäteen, johtaa asianmukaisesti sekä perehdyttää ja kouluttaa henkilöstöä tarvittaessa. Tapahtuman laajuus ja luonne voidaan määrittää kuvasta 1 (Kuva 1, s. 6). Kuvan 1 kolmioiden yhteenlasketuista luvuista saadaan laskettua summa, josta selviää tapahtuman vaativuus. Laajuus merkitsee esimerkiksi yleisön määrää ja alueen pinta-alaa. Luonteen määrittelee, onko tapahtuma esimerkiksi lapsille suunnattu pomppulinna- tai aikuisille

tarkoitettu moottoriurheilutapahtuma. Mitä suurempi luku saadaan, sitä vaativampaa ovat suunnittelu, järjestäminen ja riskien arviointi. (Tukes, n.d.-a)

Kuva 1. Tapahtuman määrittely. Yleisö- ja tapahtumaturvallisuus. (Tukes, n.d.-b).

3 Pientapahtuma ympäristönäkökulmasta

Tapahtuman järjestämisessä tulee huomioida monia eri asioita, joilla voidaan vaikuttaa positiivisesti tapahtuman läpiviemiseen. Ympäristön kannalta kestävässä ja vastuullisesti järjestetyssä tapahtumassa otetaan huomioon ympäristöystävällinen toiminta sekä vaikutukset luontoon. Ympäristöystävällinen toiminta voi kohdentua esimerkiksi palveluun, hankintoihin, käytettävään energiaan, liikenteeseen tai kierrättämiseen.

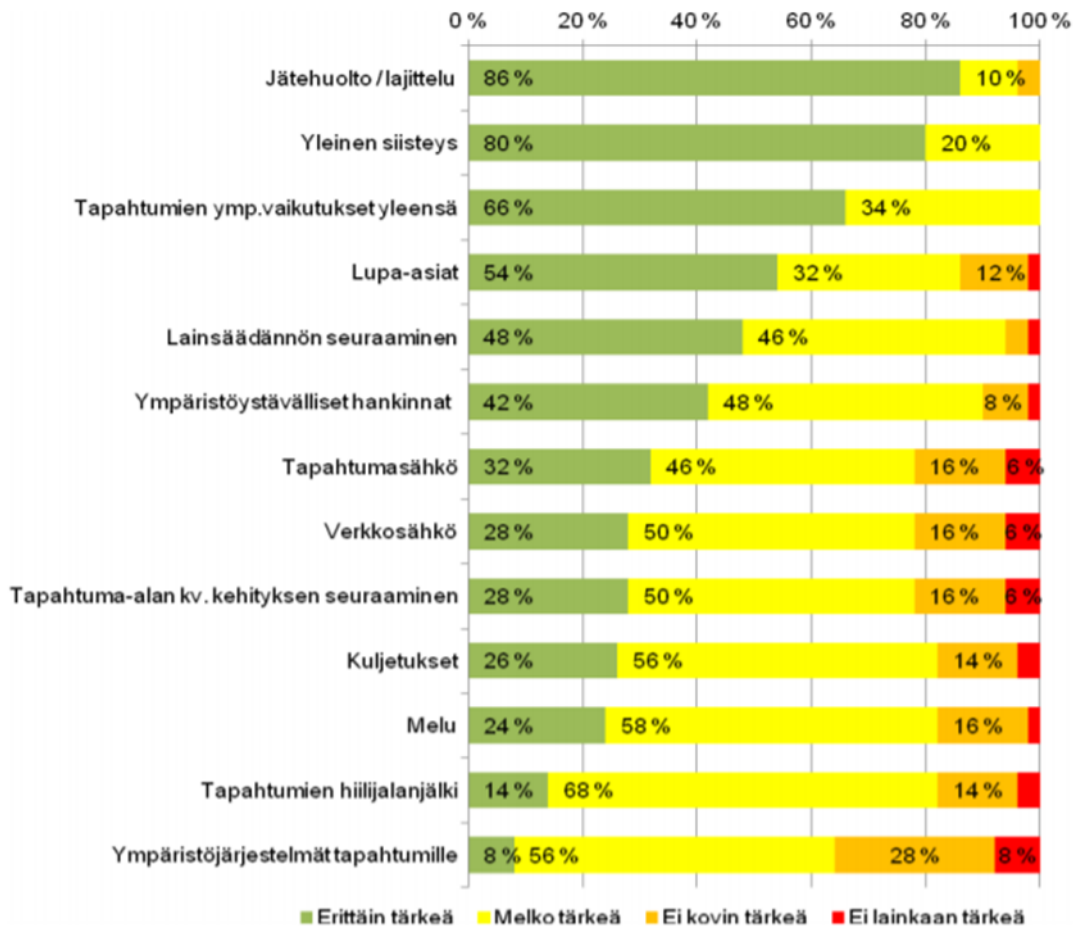
Haitalliset vaikutukset luontoa kohtaan tulisi välttää mahdollisuuksien mukaan kokonaan tai minimoida. Hyvä etukäteissuunnittelu ja kaikkien osallistujien riittävän tarkka informointi edesauttavat saavuttamaan hyvän lopputuloksen. Suunnittelussa ja toteutuksessa kannattaa käyttää ja hyödyntää jo olemassa olevia kokemuksia ja tutkimuksia.

3.1 Kestävä yleisötapahtuma

Nyssönen (2012, s. 12) on laatinut Greening Events -hankkeen yhteydessä tarvekartoituksen tapahtumien ympäristöasioista. Tarvekartoitusta koordinoi Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Tarvekartoituksessa esitellään taulukko, joka liittyy kartoituksen sähköpostikyselyihin tapahtumajärjestäjille pääkaupunkiseudulla. Taulukko on nähtävissä seuraavalla sivulla (Taulukko 1, s. 7). Taulukosta saa suuntaa antavan tärkeysjärjestyksen

ympäristöasioista pääkaupunkiseudun tapahtumajärjestäjien arvioimina. Taulukossa mainitut asiat voidaan nähdä myös omalta osaltaan kestävän tapahtuman kriteereinä.

Taulukko 1. Tapahtumien ympäristöasioiden hallintaan liittyvien asioiden tärkeys tapahtumajärjestäjien arvioimana. (Nyssönen, 2012, s. 12).

Lampisen (2011, ss. 12–13) mukaan kestävälle yleisötapahtumalle ei ole vielä olemassa yksiselitteistä määritelmää. Kestävä tapahtuma voidaan kuitenkin ajatella tapahtumasarjana, jossa huomioidaan kestävät ja ympäristöystävälliset toimintatavat. Ekologisten asioiden huomioiminen on tärkeää, mutta kokonaisuuden hallinta vaatii myös muita huomioon otettavia seikkoja, kuten mainittakoon esimerkiksi yleisön turvallisuus ja kulttuurilliset perinteet. Kokonaisuuden hallintaan voidaan sisällyttää kestävän kehityksen mukaiset ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurillinen kestävyys. Kestävä kehitys voidaan määrittää usealla eri tavalla, riippuen mitä halutaan painottaa. Toiminnan ytimenä tapahtumassa on kuitenkin ekologinen kestävyys. Taloudellinen kestävyys voidaan ajatella taloudellisena kasvuna, jossa ei velkaannuta eikä hävitetä varantoja. Sosiaalinen kestävyys

tarkoittaa muun muassa kaikkien ihmisten tasapuolista kohtelua ja kulttuurillinen kestävyys kulttuurien, kulttuurillisten kohteiden sekä perinteiden säilymistä myös tulevaisuudessa.

Yleisötapahtuma muodostuu kestäväksi ja vastuulliseksi mikäli järjestäjä huomioi säädösten asettamien velvollisuuksien lisäksi toimintojensa vaikutukset ympäristöön. Toimintatavat ympäristön huomioonottamiseksi kohdistuvat esimerkiksi luonnonympäristöön, liikenteeseen, energian ja veden kulutukseen, hankintoihin, materiaaleihin, jätteisiin ja kierrätykseen. Kestävässä tapahtumassa pyritään minimoimaan ympäristölle aiheutuva kuormitus kuten roskaantuminen ja maaperän talleantuminen. Tapahtuman järjestämisessä tulisi hallita koko ketju alkusuunnittelusta loppusiivoukseen ja tehdä kestäviä valintoja. Järjestäjien olisi myös hyvä ohjata yleisö ja osallistujat ottamaan huomioon kestävät toiminnat, jotta samalla ympäristötietoisuutta saataisiin lisättyä. Tapahtumat voisivat täten saada positiivista palautetta ja tuottaa osallistujissa positiivisia ajatuksia, jolloin he tulevat tapahtumiin helpommin uudestaan. (Lampinen, 2011, ss. 11–13) Mikäli järjestettävän tilaisuuden paikkaan voidaan vaikuttaa, tulisi sen olla soveltavuudeltaan ja sijainniltaan mahdollisimman järkevä muun muassa ympäristö ja tarvittavat tekniset tarpeet huomioiden. (Lampinen, 2011, ss. 36–42) Usein pienissä tapahtumissa käytetään tilapäisiä telttarakennelmia tai muita vastaavia, esimerkiksi pressuja. Rakennelmien tulisi olla riittävän kestäviä, jotta välttyttäisiin vahingoilta ja loukkaantumisilta. Suurin riski rakennelmille Suomessa on vaihtelevat sääolot. (Lampinen, 2011, s. 53)

Suomen perustuslaki (731/1999 § 20) velvoittaa, että kaikille kuuluu vastuu ympäristöstä, kulttuuriperinnöstä, luonnosta ja sen monimuotoisuudesta. Lampinen (2011, s. 13) mainitsee, että vastuu on helpompi omaksua, kun asioista tiedotetaan riittävästi ja luomalla keskustelua. Kasvatuksella ja koulutuksella luodaan pohja kestäväälle toiminnalle. Mussalo-Rauhamaa ym. (2020, ss. 276–278) mainitsevat elintason, koulutuksen ja valistuksen parantuessa, pidetään ympäristöstä huolta enemmän. Teollistuminen ja elintason nousu ovat siis pakottaneet huolehtimaan ympäristöstä paremmin, mutta siihen taakse tarvitaan enemmistö väestöstä, myönteistä ajattelutapaa ja asennemuutoksia. Väestö on helpompi motivoida huomioimaan ympäristö ja oma terveys, kun osoitetaan järkevät keinot niiden toteuttamiseksi. Koivulan (2020) mukaan esimerkiksi paikallisella toiminnalla annetaan konkreettinen mahdollisuus vaikuttaa positiivisesti ympäristöasioihin. Merkittävällä ja

kiinnostavalla toiminnalla saadaan nostettua motivaatio kokemuksesta, jolloin nähdään omien tekojen välitön vaikutus.

Kestävä tapahtuma, varsinkin suuri yleisötapahtuma, on helpompi toteuttaa, mikäli laaditaan ympäristöohjelma. Ympäristöohjelman tarkoituksena on kerätä yhteen tapahtuman haitalliset ympäristövaikutukset ja ohjeet niiden vähentämiseksi. Haitallisia ympäristövaikutuksia tuottavat muun muassa jätehuolto ja liikenne. Ympäristöohjelman tavoitteina voivat olla esimerkiksi jätehuollon tehostaminen pienentämällä jätteiden määrää, energiakulutuksen vähentäminen ja ympäristötietoisuuden lisääminen. Mikäli järjestävästä organisaatiosta ei löydy riittävästi tietoa ohjelman laatimiseen voidaan käyttää asiantuntija apua. Ympäristöohjelmaan tulisi sitouttaa koko organisaatio yhteistyökumppaneineen ja mahdollisuuksien mukaan myös yleisö. Hyvin tehty ja riittävän usein päivitetty ympäristöohjelma antaa esimerkillisen kuvan niin osallistujille kuin ulkopuolisille. (Lampinen, 2011, s. 35)

3.2 Tapahtuman ympäristövaikutukset

Kaikenlainen pieni ja suuri toiminta vaikuttavat ympäristöön (Ekokompassi, 2015, s. 3). Ympäristövaikutukset voivat kohdentua ihmisiin, energiankäyttöön, liikenteeseen, ravitsemiseen, materiaaleihin, jätteisiin ja tapahtumapaikan luonnonympäristöön. Silmin havaittavat vaikutukset kohdentuvat esimerkiksi tapahtumapaikan välittömään luonnonympäristöön, materiaaleihin, ravitsemiseen, jätteisiin sekä jätteiden käsittelyyn. Silmin havaitsemattomia vaikutuksia ovat muun muassa energiankäyttö ja liikenteen päästöt. (Helsingin kaupungin ympäristökeskus, 2020, s. 3; Lampinen, 2011, ss. 54–56) Tapahtumilla on myös positiivisia vaikutuksia. Niiden avulla paikalliset yritykset työllistyvät, sosiaalinen kanssakäyminen ja harrastustoiminta lisääntyvät sekä yhteisöllisyys kasvaa. (Helsingin kaupungin ympäristökeskus, 2020, s. 3)

Pienet tapahtumat eivät useinkaan tarvitse järjestämiseen uusia rakennushankkeita, vaan ne ovat jo valmiina kuten esimerkiksi urheilukenttä tai koulu. Lisäksi pientapahtumilla on positiivinen vaikutus vierailijoiden ja turistien mieliin, jolloin he tulevat tapahtumiin helpommin uudelleen. Pienimuotoiset tapahtumat toimivat myös otollisina viestintäalustoina sosiaalisessa mielessä, koska näillä tapahtumilla on tärkeä rooli,

esimerkiksi kehittäessä kylää kestävässä matkailumielessä. (Malchrowicz-Mo'sko, E. & Poczta, J., 2018) Myös Collins ja Cooper (2016) mainitsevat tutkimuksessaan, että tapahtumissa voidaan konkreettisesti lisätä vierailijoiden kuin järjestäjien ympäristötietoisuutta tuomalla esille tapahtumien ympäristövaikutuksia. Collins ja Cooper käyttivät tutkimuksessaan hyödykseen ekologinen jalanjälki -mittaria. Tutkimuksen tulokset kertoivat muun muassa tapahtumiin matkustamisen olevan yksi ympäristöön vaikuttava iso tekijä. Ympäristövaikutuksia saadaan vähennettyä suosimalla joukkoliikennettä ja kimpakyytejä yksityisautoilun sijaan (Lampinen, 2011, s. 55).

Maaperän kuluminen on selvä merkki luontoon kohdentuvasta rasituksesta. Suuri sadekuuro saattaa aiheuttaa mutaisuutta ja nurmialueet tallaantua pilalle. Huonosti hoidettu jätehuolto aiheuttaa epäsiisteyttä ja mahdollisesti maaperän tai vesistön pilaantumista. Melu voi olla ympäristölle häiritsevää ja jopa aiheuttaa ihmisille terveysriskejä. Käytettävän energian tuotossa voi selvittää vihreän energian osuuden ja käyttää mahdollisuuksien mukaan energiaa säästäviä laitteita. Liikenne ja ajoneuvot voivat jättää jälkiä maaperään, ellei liikennejärjestelyt sekä parkkialueet ole asianmukaisesti järjestetty. Tilaisuuteen tehtävissä hankinnoissa olisi hyvä käyttää lähipalveluita sekä selvittää yhteistyökumppaneilta, onko heillä käytössä ympäristöohjelmaa. Materiaali- ja ruokahankinnoissa kannattaa suosia ympäristömerkittyjä tuotteita ja välttää ylihankintoja. (Helsingin kaupungin ympäristökeskus, 2020, ss. 5–16) Lisäksi liikenne synnyttää ympäristölle haitallisia pakokaasupäästöjä (Motiva, 2019).

Anderssonin ym. (2015) mukaan ympäristökustannukset eivät ole merkittäviä suurissa urheilutapahtumissa ja varsinkin jätehuollon kustannukset ovat pieni osa kokonaiskustannuksista. Olemassa olevia tekniikoita yhdistämällä, hyödyntämällä ja kehittämällä päästään tarttumaan ongelmiin, esimerkiksi täsmällisellä jätehuollolla ja kierrätyksellä on omat tehtävänsä, jotta saavutetaan ympäristön kannalta paras ratkaisu (Mussalo-Rauhamaa ym., 2020, s. 278). Armbrechtin ja Anderssonin (2016, s. 114) mukaan yleisötapahtumien ympäristöasioista ei ole vielä kuitenkaan tehty riittävästi tutkimuksia, jotta riittävän tarkkoja tuloksia voitaisiin hyödyntää. Heidän mukaansa tapahtumien kokemusten ja vaikutusten tutkimisessa olisi kehitettävää.

3.3 Tapahtuman jätehuolto ja kierrätys

Tapahtuman jätehuollossa on muistettava etusijajärjestys, joka toimii jätehuollon tärkeimpänä periaatteena. Ensisijaisesti toiminta tapahtumassa ja esimerkiksi hankinnat, varsinkin pitkäaikaiset hankinnat, olisi hyvä suunnitella siten, että jätettä tulisi mahdollisimman vähän. Toissijaisesti on otettava huomioon kierrätys. Kierrätettäviä ja hyödynnettäviä materiaaleja ovat muun muassa paperi-, pahvi-, lasi-, metalli-, bio-, tekstiili- ja muovijäte. Kierrätys edellyttää jätteiden lajittelua eri jätelajeiksi. Kaatopaikalle jäte tulee sijoittaa vain silloin, kun se ei ole taloudellisesti ja teknisesti järkevää tai mahdollista kierrättää. Usein tapahtumissa toteutetaan myös jätehuoltoneuvontaa. (Ympäristö, 2020; Ympäristöosaava, n.d.-b; ks. myös Lampinen, 2011, s. 55)

Jätehuollossa on myös tärkeää hygieenisuus ja jätehuoltopisteiden sijainnit tapahtuma-alueella. Oikean kokoisilla ja eri värisillä jätelajeilla tai muuten osoitetuilla värikoodilla sekä jätelajia osoittavilla teksteillä helpotetaan jätteiden lajittelua. Jätelajeita tulee olla myös riittävästi, ja ne on tyhjennettävä tarpeeksi usein. Tavallisesti yleisötapahtumissa jätelajit on varustettu pyörillä parantaen niiden käsittelyä, huoltoa ja tyhjennystä. Jättemäärät ja -lajit vaihtelevat tapahtumien luonteen mukaan. Pienissä yleisötapahtumissa olisi hyvä olla omat jätelajit ainakin bio-, seka-, lasi-, metalli- ja muovijätteille, tarvittaessa lisäksi paperille ja pahville. Mikäli yhdistyksen oma aika tai asiantuntijuus ei riitä, voidaan tehdä sopimus ulkopuolisen jätehuoltoalan toimijan kanssa. (Lampinen, 2011, ss. 51–52) Jätehuoltoalan toimijoilta voi myös selvittää tarkoitukseen sopivan kokoisia jätelajeita, esimerkiksi kotitalouksille on nykyään saatavissa niin sanottu monilokeroastia. (Helsingin seudun ympäristöpalvelut, n.d.)

Jätelajien värikoodit ohjaavat tapahtumayleisöä lajittelemaan jätteet oikein. Värikoodit jätelajeittain selvitetään taulukossa 2 (Taulukko 2, s. 12). Jätelajien värit ovat vain suosituksia, joten paikkakuntakohtaiset erot on hyvä selvittää etukäteen. (M2koodit, 2019) Värikoodien lisäksi astioihin on hyvä lisätä jätelajien teksti, jotta vältetään väärinymmärryksiä.

Taulukko 2. Jätelajien värikoodit Euran kunnassa. (Mukaillen LHJ Oy).

JÄTELAJI	VÄRIKOODI
Biojäte	Ruskea
Muovipakkaukset	Keltainen
Paperi	Vihreä
Kartonki	Sininen
Lasipakkaukset	Sininen
Pienmetalli	Musta
Vaarallinen jäte	Punainen
Sekajäte	Harmaa

Tapahtumassa kerätyt jätteet tulee viedä oikeisiin keräyspisteisiin. Jätteiden keräyspisteet voi selvittää muun muassa rinki-ekopisteet.fi- tai kierrätys.info-sivuilta.

3.4 Ympäristöviestintä

Kestävän tapahtuman järjestäminen tarvitsee onnistuakseen viestintää. Ympäristöviestintä käsitteenä voidaan ymmärtää eri tavoin. Käsitteen merkitys riippuu esimerkiksi siitä, millaisissa yhteyksissä sitä käytetään. Ympäristöviestintä voidaan tulkita muun muassa jonkin organisaation ympäristöraportoinniksi tai laajemmin luonnon ja ihmisen väliseksi suhteeksi. (Lyytimäki & Palosaari, 2004, s. 11) Ympäristöviestintä voidaan myös nähdä kytkeytyvän ekologisen ja eettisen kestävän arvomaailman tukemiseen (Koivula, 2020). Lyytimäen ja Palosaaren (2004, s. 11) mukaan Meisner (2003) rajaa käsitteen ympäristöasioihin liittyväksi viestinnäksi. Koivula (2020) mainitsee, että hyvässä ympäristöviestinnässä toimii usein realismi, inspiroivat esimerkkitarinat sekä hyvinvoinnin ja ekologisuuden yhteys.

Viestintä itsessään on vuorovaikutusta, taitoa luoda yhteys toiseen ihmiseen ja ylläpitää sitä. Viestintä voi olla sanallista tai sanatonta ja sillä voidaan vaikuttaa yksilön lisäksi myös laajemmin haluttuun kohderyhmään tai organisaatioon, toiminnan onnistumiseen sekä välttää mahdolliset karikot. Viestinnän tavoitteen tulisi olla selkeä, suunniteltu ja oikein ajoitettu. Viestinnän suunnittelussa on harkittava mitä viestintäkanavia käytetään, mitä ja miksi viestitään sekä kenelle viestintä suunnataan. Viestintäsuunnitelman teko selkeyttää haluttuja asioita ja se voi olla lyhyt- tai pitkäaikainen. (Kortesuo ym., 2014, ss. 17–21; ks. myös Kilpeläinen, 2020, ss. 13–14)

Organisaatiotasolla olisi hyvä nimetä henkilöt, jotka vastaavat viestinnästä. Mikäli aika tai ammattitaito ei riitä haluttuun lopputulokseen, voi viestinnän tai osan siitä hankkia organisaation ulkopuolelta. Kohderyhmien reagointia on seurattava, jotta viestintää voidaan tarvittaessa kehittää jatkossa. (Kortesuo ym., 2014, ss. 21–23)

4 Opinnäytetyön lähtökohdat ja tavoite

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön toimeksiantaja sekä käydään läpi opinnäytetyön lähtökohdat ja tavoite. Opinnäytetyöhön liittyy usein yksi tai useampi ongelma ja kysymys, jotka pyritään ratkaisemaan tutkimalla. Tavoite saavutetaan helpommin, mikäli työ suunnitellaan mahdollisimman hyvin ja valitaan tarkoituksenmukainen tutkimustapa. Opinnäytetyössä ei tutkittu toimeksiantajayhdistyksen toimintaa, yhdistyksen jäseniä eikä muitakaan osallistujia, jolloin tutkimusluvan tai eettisen ennakoarvioinnin hakemisiin ei ollut syytä. (Hämeen ammattikorkeakoulu, 2020, ss. 8–9) Aineistohallintasuunnitelmaa ei ollut tarve tehdä.

4.1 Toimeksiantajan esittely

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Peli-Weljet Panelia ry (PeWe). Yhdistys on perustettu vuonna 2005. PeWen varsinainen toiminta keskittyy Euran kunnan Panelian kylään. Yhdistyksen perimmäisenä tarkoituksena oli alkuaikoina edistää urheiluharrastusta ja sen tuottamaa mielihyvää jäsenissään. (Peli-Weljet, n.d.) Jäsenet osallistuivat yhdistyksen alkuaikoina muun muassa erilaisiin puulaaki- ja kuntourheilutapahtumiin ympäri Suomea sekä Keski-Euroopassa järjestettyihin harrastekiekkoturnauksiin. Opinnäytetyön tekijä kuuluu myös toimeksiantajayhdistykseen.

Nykyään PeWen jäsenten osallistuminen muiden järjestämiin tapahtumiin on vähentynyt. Tilalle PeWe on tuonut urheiluharrastusmahdollisuudet myös muiden kuin jäsentensä tavoitettaviksi ikään katsomatta. PeWe on järjestänyt aiemmin vuosittain muun muassa harrastekiekkoturnauksia, Kohnan lenkki -juoksutapahtuman, katusählyn sm-osakilpailun ja pääsiäisen aikoihin tiputanssit. Joidenkin tapahtumien tuotoista osa lahjoitetaan paikalliselle nuorisotyölle, esimerkiksi kiekkokoululle tai koulun vanhempainyhdistykselle.

Toimeksiantajan edustajan (henkilökohtainen tiedoksianto 26.9.2020) mukaan PeWen

järjestämällä tapahtumilla ja lajikokeiluilla on ollut havaittavissa positiivinen vaikutus kyläläisten toimintaan.

4.2 Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoite

PeWe on pyrkinyt kehittämään yleisötapahtumien järjestämisprosessia sujuvammaksi askeleittain. Tapahtumien järjestämisiin kuuluu hyvin paljon alustavaa työtä, jotta itse tapahtuma sujuisi mahdollisimman ketterästi. Tapahtumien jälkeen alueet siivotaan ja palautetaan entiselleen. Tapahtumien suunnitteluissa, hankinnoissa ja toteutuksissa ei ole kuitenkaan ainakaan tietoisesti kiinnitetty huomiota riittävästi kestävän kehityksen mukaisiin toimiin.

Aiemmissa tapahtumissa ei ole ollut jäteastioita muulle kuin sekajätteelle. Jättemäärä ja -lajit vaihtelevat hieman tapahtumasta riippuen kuten tarjotaanko ruokaa, onko kyseessä juoksutapahtuma ulkona vai jääkiekkoturnaus jäähallissa. Asioita tulisi kehittää sujuvimmiksi, jotta ne eivät olisi liian hankalia toteutettaviksi. Virheistä oppimalla ja siten myöhemmin tekemällä asiat kerralla oikein, saavutetaan paras hyöty. Jätehuollon kehittäminen ei tässä tapauksessa tarkoita pelkästään materiaalien kierrättämistä tai hävittämistä oikeaoppisesti, vaan asioita tulisi kehittää koko tapahtumaketju huomioiden. Hyöty kehittämisestä voidaan saada hankkimalla oikeat ja ekologiset materiaalit jo ennen itse tapahtumaa. Hyöty voi olla niin ekologista kuin taloudellista.

PeWen tapahtumia järjestetään toisinaan luonnon läheisyydessä. Tapahtumapaikat ovat valikoituneet käytännöllisyyden takia. Luonto- ja kulttuuriperintömaisemat ovat joissakin tapahtumissa osa kokonaisuutta. Lähipalveluita tapahtumissa on käytetty mahdollisuuksien mukaan. Liikenteen päästöihin tai energian kulutukseen ei ole kiinnitetty huomiota.

Työn tavoitteena on tuottaa PeWelle ja muille vastaaville organisaatioille kehittämisohje. Kehittämisohjeen avulla yhdistys tai organisaatio voi kehittää järjestämiensä tapahtumien ympäristöasioita kestäviksi ja vastuullisiksi. Kehittämisohje on selkeä kokonaisuus, jota on helppo käyttää. Ohjeessa huomioidaan vaihtuvat tapahtumapaikat sekä tapahtumien järjestäminen alusta loppuun.

4.3 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön muodoksi valikoitui toiminnallinen opinnäytetyö toimeksiantajan tarpeen vuoksi. Toiminnallinen opinnäytetyö on työelämälähtöinen ja se kehittää käytännön toimintaa. Toiminta voi olla muun muassa ohjeistusta tai tehostamista. Toiminnallisessa opinnäytetyössä painotetaan tutkivaa ja kehittävää otetta. (Hämeen ammattikorkeakoulu, 2020, s. 17) Tämän opinnäytetyön toiminnallinen osuus on siis kehittämisohje, joka on liitteenä (Liite 1).

Tutkimusongelma on usein yleisluontoinen kysymys, jossa hahmottuu tutkimustehtävän kokonaisuus. Tutkimusongelma pilkotaan siksi tarkempaan tutkimuskysymykseen.

Tutkimustehtävässä pyritään saamaan vastaukset tutkimuskysymykseen, jotta voidaan ratkaista itse tutkimusongelma. (Hirsjärvi ym., 2007, ss. 122–124) Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmaksi määritettiin: Miten yhdistyksen organisoimien pientapahtumien jätehuolto ja ympäristöasiat järjestetään kestävästi. Tutkimuskysymyksiä asetettiin neljä: 1. Miten jätehuolto ja ympäristöasiat hoidettiin tapahtumissa aiemmin? 2. Miten niitä voidaan kehittää? 3. Miten ne toteutetaan tulevaisuudessa? sekä 4. Mitä hyötyjä muutoksista saavutetaan? Vastauksista saadaan koostettua liitteen kehittämisohjeeseen perustellut tiedot.

4.3.1 Tutkimusstrategia

Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelmaa ja -kysymyksiä ratkottiin tapaustutkimuksen avulla. Tapaustutkimus on perinteinen tutkimusstrategia. Tapaustutkimuksessa on tyypillistä valita yksittäinen tai joukko tapauksia, joita tutkitaan luonnollisissa tilanteissa.

Tapaustutkimuksessa aineistoa pyritään keräämään monipuolisesti esimerkiksi havainnoin. Tavoitteena on kuvailla tapaus selkeästi. (Hirsjärvi ym., 2007, ss. 130–131)

Tiedonkeruumenetelmänä havainnoinnilla saadaan välitöntä suoraa tietoa ja sen avulla päästään luonnollisiin ympäristöihin. Toisaalta tällä menetelmällä tutkija voi itse häiritä havainnointi tilannetta siinä määrin, että se vaikuttaa tilanteen kulkuun eikä ole silloin pätevä. Osallistuvassa havainnoinnissa tilanne on vapaasti muotoutuva ja havainnoija osallistuu tapahtumaan. (Hirsjärvi ym., 2007, ss. 208–209) Tässä tutkimuksessa osallistuvaa havainnointia käytettiin konkreettisesti yleisötapahtumassa.

4.3.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Tämän opinnäytetyön tutkimusote oli kvalitatiivinen. Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa asiaa pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja kuvaamaan todellisia tapahtumia, kuten tässä tutkimuksessa konkreettista yleisötapahtumaa.

Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiin piirteisiin lukeutuvat muun muassa aineiston hankinta todellisissa tilanteissa, ihmisten käyttäminen tiedon keruun instrumentteina, asioiden käsittely ainutlaatuisina, kohteiden valinta tarkoituksellisesti ja tutkittavien näkökulmien esille saaminen. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on normaalia erilaisuus muihin tutkimuksiin nähden. Jokainen tutkija tekee tutkimuksen omalla ainutlaatuisella tavallaan. (Hirsjärvi ym., 2007, ss. 157–161)

4.3.3 Tutkimuksen reliaabelius ja validius

Hirsjärven ym. (2007, ss. 226–227) mukaan kaikissa tutkimuksissa tulisi pyrkiä arvioimaan tutkimuksen luotettavuus. Tutkimuksissa tulisi myös aina pyrkiä välttämään virheet, vaikka tulosten luotettavuus ja pätevyys voivatkin vaihdella. Reliaabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta, toisin sanoen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Validius tarkoittaa pätevyyttä, eli kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Mittarit ja menetelmät eivät kuitenkaan aina kerro totuutta, vaikka tutkija niin olettaisikin. Esimerkiksi erilaiset ajattelutavat asioista haastatteluissa ja kysymyksissä voivat johtaa vääriin tulkintoihin. Mikäli tutkija käsittelee saatuja haastattelun tuloksia oman alkuperäisen ajattelumallinsa mukaisesti, tulokset eivät ole päteviä. Tutkimuksen luotettavuus kuitenkin paranee, mikäli tutkija selvittää tutkimuksen toteuttamista mahdollisimman tarkasti ja totuudenmukaisesti kaikissa vaiheissa, esimerkiksi tutkimusaineiston keräämisen olosuhteista, haastattelutilanteista, havainnoinneista, paikoista ja niihin vaikuttaneista mahdollisista häiriötekijöistä (Hirsjärvi ym., 2007, s. 227).

5 Projektin vaiheet ja tulokset

Tässä luvussa käydään läpi projektin aikataulu ja kehittämistyön toteutuksen eri vaiheet suunnittelusta tuloksiin.

5.1 Projektin aloitus ja aikataulu

Opinnäytetyöprojekti alkoi toukokuun lopulla vuonna 2020 aloituskeskustelulla toimeksiantajan kanssa. Aloituskeskustelussa keskusteltiin heidän tarpeestaan kehittämistyölle ja sovittiin työn tekemisestä. Kehittämistyö painottui tapahtumien jätehuoltoon tilaajan toiveesta. Toimeksiantaja antoi suhteellisen vapaat kädet projektiin ja kehitystyöhön, joten jätehuollon lisäksi työssä otettiin huomioon myös muut tapahtumien ympäristöasiat. Keskusteluja jatkettiin koko projektin aikana satunnaisesti kasvotusten ja puhelimitse. Keskusteluista ei tehty yhteisiä muistiinpanoja eikä niitä tallennettu. Keskustelujen jälkeen työn tekijä kirjoitti tärkeimmät asiat ylös muistivihkoon.

Projektityöhön hankittiin alussa taustatietoja teoriasta. Työn aikana teoriaa lisättiin ja päivitettiin tarvittaessa. Työhön laadittiin karkeat kuukausitason tavoitteet, joita seuraamalla pyrittiin saavuttamaan haluttu lopputulos. Syyskuussa ja lokakuussa vuonna 2020 järjestettyjen kahden tapahtuman jälkeen työn konkreettinen tavoite sai tarkennuksia havainnointien tuloksina. Projektin oli tarkoitus valmistua vuoden 2020 loppuun mennessä. Erinäisistä, ymmärrettävistä ja opinnäytetyön ulkopuolisista syistä johtuen, projektin valmistuminen venyi vuoden 2021 puolelle, valmistuen toukokuussa 2021. Kehittämisohje toteutettiin ja esiteltiin toimeksiantajalle toukokuussa 2021.

5.2 Alkukartoitus ja suunnittelu

Aloituskeskustelu toimeksiantajan kanssa tuotti karkean kuvan nykytilanteesta ja aiemmista toimintatavoista. Aloituskeskustelussa käytiin läpi yhdistyksen aiempia toimintatapoja tapahtumien suunnitteluissa ja toteutuksissa. Alkukartoitukseen opinnäytetyön osalta sisältyi viranomaisten ja lakien vaatimukset, jotta työn lopputulos olisi normien mukainen. Opinnäytetyön aiheeseen liittyvään teoriaan ja tutkittuun tietoon pyrittiin tutustumaan mahdollisimman laajasti, jotta saataisiin kattava kuva olemassa olevasta tiedosta sekä otettaisiin huomioon tarvittavat asiat ja vältettäisiin karikot.

Projektin suunnittelu tarkentui työn edetessä. Tapahtumien ajankohtien varmistuessa, tuotiin tapahtumat mukaan projektiin. Konkreettiset tapahtumat ovat helppo tapa tutustua yhdistyksen tapahtumatoimintoihin ja niistä saadaan paljon tietoa, joita ei välttämättä löydy

kirjoista. Tapahtumiin valmistautuessa seuranta keskittyi havaintoihin ja tarkkailuun, kuten luvun 4 alaluvussa 3.1 tapaustutkimuksesta kerrotaan. Havainnoinnilla ja tarkkailulla saataisiin mahdollisimman todenmukainen kuva siitä, miten asiat olivat toteutuneet. Tapahtumissa oli myös tarkoitus ottaa valokuvia, sekä keskustella mahdollisuuksien ja tilanteiden mukaan osallistujien kanssa. Valokuvat kertovat usein enemmän kuin sanat. Kuvat toimivat myös muistiinpanoina. Keskustelut ihmisten kanssa tuottavat erilaisia näkökulmia asioihin, joita ei välttämättä ole aikaisemmin huomioitu.

Ulkona järjestettyyn Kohnan lenkki -tapahtumaan tehtiin kierrätyspuusta kierrätyspiste (Kuva 2). Kierrätyspisteessä oli eri jakeille omat jätessäkit. Eri jakeet olivat merkitty jätelajinimillä ja värikoodeilla. Kierrätyspisteellä tarkoituksena oli havainnoida, laitetaanko jätelajit oikeisiin säkkeihin ja onko kierrättäminen luontevaa toimintaa. Kierrätyspisteen tarkoitus oli myös kerätä tietoa jätemääristä, joten tapahtuman jälkeen eri jätelajien painot mitattiin. Jätelajien punnitukseen käytettiin henkilövaakaa. Tapahtumassa oli tarkoitus myös tehdä katselmus tapahtuman järjestämisestä yleisesti. Katselmuksessa pyrittiin huomioimaan kestävään tapahtumajärjestämiseen liittyvät seikat. Tapahtumassa tarkkailun tulokset kirjattiin ylös muistivihkoon.

Kuva 2. Kohnan lenkin kierrätyspiste. (Kuva: Salonen, 26.9.2020).

Toisessa tapahtumassa, jäähallissa järjestetyssä jääkiekkoturnauksessa, tarkoitus oli havainnoida yleisesti järjestäjän toimia ja jäähallin resursseja, kuten jäteastioiden määrää ja onko eri jätejakeille omat astiat. Kestävään tapahtumaan liittyviä muita asioita pyrittiin myös havainnoimaan.

5.3 Havainnointitapahtumat ja -tulokset

PeWe järjesti 26.9.2020 järjestyksessään viidennen Kohnan lenkki -juoksutapahtuman (Kuva 3) Panelian koululla. Tapahtumaa oli mainostettu muun muassa sen omilla internetsivuilla reitin varrelta otetuilla kuvilla. Kuvat ovat nähtävillä osoitteessa <http://kohnanlenkki.peliveljet.com>. Kuvissa nousee esiin kulttuuriperintökohteet sekä erilaiset maalaismaisemat peltoineen ja jokirantoinen. Ennakkoilmoittautumisia tapahtumaan oli tullut 150. Lisäksi ilmoittautumisia tuli paikan päällä 28. Sarjoja oli lapsille ja aikuisille retkisarjasta kilpasarjoihin. Kisakeskuksena toimineella koululla osallistujilla oli käytettävissä kaksi pukuhuonetta suihku- ja wc-tiloineen. Järjestävä taho sai lisäksi käytettäväkseen koulun aula- ja keittiötilat.

Kuva 3. Kohnan lenkin alkulämmittely. (Kuva: Salonen, 26.9.2020).

Kohnan lenkki -tapahtumassa paikalla oli järjestävän organisaation lisäksi Panelian Raikas ry:n myyntipiste, jossa oli myynnissä muun muassa makkaraa, kahvia ja arpoja. Panelian VPK huolehti järjestyksenvalvonnasta, ensiavusta ja liikenteenohjauksesta. Liikenteenohjaus koski juoksijoita. Koulun läheisellä parkkialueella liikenteenohjausta ei tarvittu. VPK:n jäsenet olivat pukeutuneet asianmukaisesti ja erottuivat selkeästi muusta väestä. PeWen jäsenet olivat pukeutuneet pääsääntöisesti yhdistyksen takkeihin ja huppareihin, joista heidät erotti muusta väestä. Liikenteenohjauksen takia poliisilta oli hankittu lupa tapahtumaan. Telttakatokset oli pystytetty järjestäjien toimesta. Telttakatokset ja niiden suojissa olleet penkit ja pöydät, ovat järjestäjän omia. Kilpailuihin osallistuneiden kilpailijoiden ajanotto oli hankittu ulkopuoliselta taholta, jolla on tarvittavat tekniset laitteet tarkkaan ja monipuoliseen ajanottoon. Äänentoistolaitteet olivat lainattuja. Tapahtumassa ei mitattu melupitoisuuksia, mutta äänen tai melun häiritsevyyttä ei ollut havaittavissa. Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmana käytettiin koulun suunnitelmaa, joten sitä ei erikseen tarvinnut hakea.

Panelian koulun piha on pääsääntöisesti päällystetty asfaltilla. Nurmi- ja sora-alueita löytyy myös pihalta, mutta ne olivat kuitenkin hieman syrjässä tapahtumaan pääsääntöisesti käytetystä alueesta. Nurmialueilla oli kasvillisuutta, lähinnä puita. Tapahtuman jälkeen alueella ei ollut havaittavissa jälkiä, joita olisi ollut tarve korjata. Tarvittava sähköenergia otettiin koulun pistorasioista ja käytetty vesi koulun vesihanoista. Sähkönsiirrosta Paneliassa vastaa paikallinen sähköyhtiö Paneliankosken Voima Oy, joka myös tuottaa sähköenergiaa. Vesijohtoverkoston vedestä vastaa Euran kunnan vesihuoltolaitos. Erillisiä mittareita käytettyyn sähköenergiaan ja veden kulutukseen ei käytetty, eikä niitä ollut nähtävillä. Järjestäjän mukaan (henkilökohtainen tiedoksianto 26.9.2020) tarvittavissa pientavara- ja tarjoiluhankinnoissa oli käytetty lähinnä aiempia hankintakanavia, etusijassa paikallisia ja lähialueilla sijaitsevia valmistajia ja jälleenmyyjiä.

Kierrätyspisteellä oli tapahtuman aikana havaittavissa määrätietoista jätteiden lajittelua mutta myös epätietoisuutta. Epätietoisia kierrättäjiä neuvottiin tarpeen mukaan. Kierrätyspisteen sijainti oli valittu mahdollisimman selkeään ja avoimeen paikkaan, mutta kuitenkin sopivan etäälle muista toiminnoista, ettei kierrätyspisteestä aiheudu haittaa. Kierrätyspiste sai positiivista palautetta sekä herätti keskusteluja. Suurin osa keskusteluista johti yleisesti kierrättämisestä puhumiseen. Negatiivista palautetta pisteestä ei järjestäjälle

tullut. Yksi osallistuja mainitsi, ettei hän ollut nähnyt muissa vastaavissa tapahtumissa vastaavaa kierrätyspistettä. Kyseinen henkilö sanoi osallistuvansa vuosittain useisiin kisoihin ympäri Suomea ja valitsevansa aina ensin kisan, johon hän ei ole aiemmin osallistunut. Tapahtuman jälkeen kierrätyspisteen jätteet punnittiin lajeittain, jotta saatiin tarkempi kuva kuinka paljon eri jätelajeja, oli tullut. Jätelajit painoineen on nähtävissä alla (Taulukko 3).

Taulukko 3. Jätelajien painot Kohnan lenkki -tapahtumassa. (Taulukko: Salonen, 2021).

JÄTELAJI	PAINO
Sekajäte	1,1 kg
Muovipakkaukset	3,2 kg
Metalli	0,4 kg
Lasi	–
Biojäte	1,5 kg
Paperi / Pahvi	1,6 kg
Pantilliset pullot / tölkit	1 tölkki
Yhteensä	7,8 kg

Tapahtuman jälkeen jätteet vietiin niihin tarkoitettuihin isompiin astioihin. Tarvittavia astioita löytyy koulun yhteydestä ja Panelian keskustasta Rinki-Ekopisteeltä. Jättemäärät eivät olleet suuret ennako-odotuksiin nähden. Huomiota herätti kuitenkin muovijakeen määrä, joka johtui lähes kokonaan juomatarjoilusta muovimukeissa.

Toisen havainnointitapahtuman, perinteisen syyskauden harrastekiekkoturnauksen, PeWe järjesti 10.10.2020. Turnaukseen osallistui tällä kertaa neljä joukkuetta normaalin kuuden joukkueen sijaan. Turnauspaikkana toimi Panelian jäähalli, joka sijaitsee Panelian koulun läheisyydessä. Jäähallissa on yksi pelikenttä, neljä pukuhuonetta, kahvila, katsomo-osa, konttoritila ja yleisö-wc. Pukuhuoneilla 1 ja 2 on yhteinen suihkutila ja wc, kuten myös pukuhuoneilla 3 ja 4. Kahvilan yhteydessä ovat kokoustila ja sauna. Konttoritilan yhteydessä on wc ja pieni pukuhuone, jota käyttävät pääasiassa tuomarit. Lisäksi jäähallilta löytyvät huoltotila ja kuntosali. Kuntosali ei ollut käytettävissä turnauksen yhteydessä. Kahvilatoiminnasta vastasi Panelian Raikas ry.

Jäähallilla ei ollut kierrätysastioita eri jakeille, vaan pelkästään sekajäteastiat.

Sekajäteastioita löytyy monin paikoin jäähallin eri tiloista. Jäähallin ulkopuolella on suuri

metallinen ja kannellinen lava, jonne jäähallin sekajätteet viedään. Ulkona ei ollut muuta lavaa tai astiaa, jotta eri jätejakeita voisi kierrättää. Jättemääriä ei punnittu eikä määrää tarkkailtu. Sähköenergia ja vesi otettiin jäähallilta, eikä niiden kulutusta mitattu. Niiden toimittamisesta vastaavat samat tahot kuin koululla. Liikennejärjestelyjä, ensiapuryhmää ja järjestyksenvalvontaa ei ollut. Hankinnoissa ja materiaaleissa toimittiin kuten aiemmassa havainnointitapahtumassa. Materiaalitarpeita oli vähemmän kuin Kohnan lenkki - tapahtumassa. Jäähallilla oli jo valmiina kaikki tarvittava tekniikka tapahtuman järjestämiseen. Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmana toimi jäähallin voimassa oleva suunnitelma. Turnauksen yhteydessä tarjotun lounaan valmisti järjestävä taho. Ruoka toimitettiin paikalle lämpölaatikoissa. Biojätettä ei kerätty erikseen.

5.4 Kehittämisohje ja sisältö

Projektin edetessä kehittämisohjeen sisältö ja ulkoasu hakivat uomiaan. Kehittämisohje päätettiin lopulta tehdä oman näköiseksi sisällöltään, koska kestävän tapahtuman oppaita on jo saatavilla. Esimerkkinä valmiista oppaasta mainittakoon ”Siisti tapahtuma! Ympäristöopas tapahtumajärjestäjille”. Kyseinen kattava opas on tehty pääkaupunkiseudulla Greening Events -hankkeen yhteydessä. Opas löytyy lähteistä nimellä Helsingin kaupungin ympäristökeskus (2020). Samankaltaista ei ollut siis järkevä tehdä.

Kehittämisohjeen laatimisessa pyrittiin huomioimaan ensisijaisesti pienet yhdistykset sekä pienemmät resurssit. Kehittämisohjeen sisältö pyrittiin pitämään yksinkertaisena, selkeänä sekä kehittämiseen ja ideointiin kannustavana. Ohjeen lisäksi tehtiin tarkistuslista, joka helpottaa kestävien tapahtumien järjestämiseen liittyvien asioiden muistamista.

Tarkistuslista pohjautuu osittain ohjeeseen sekä tämän työn teoriaan. Ohjeeseen tuotiin tämän työn teoriaosuudesta ja havainnointitapahtumista perusteltuja ja sopiviksi havaittuja asioita. Lisäksi kehittämisohjeen sisältöön käytettiin lähteinä valmiita oppaita, kuten Siisti tapahtuma! -opasta. Ohjeen ulkoasu päätettiin lopulta pitää yksinkertaisena kiireisestä aikataulusyystä. Kehittämisohjeen pohjaksi valikoitui valmis ”Opintoraportti valokuvalla” Word-mallipohja. Kyseinen mallipohja on helppokäyttöinen ja sitä voi tarvittaessa nopeasti muokata.

6 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Tässä luvussa kootaan yhteen koko opinnäytetyön prosessi eli teoria, työn lähtökohdat ja tavoite, tutkimusosuus sekä tutkimustulokset, toisin sanoen koko projektin anti. Edellä mainittuja pyritään analysoimaan selkeästi ja tuomaan esille niiden syy-seuraussuhteita. Analysoinnin lisäksi pyritään kehittävällä otteella ideoimaan liitteeksi tulevaa kehittämissohjetta, ehdottamaan jatkoa tälle työlle sekä pohtimaan kriittisesti työn vaiheita.

6.1 Teorian ja tulosten arviointia

Yleisötapahtuma muodostuu kestäväksi ja vastuulliseksi, mikäli järjestäjä huomioi säädösten asettamien velvollisuuksien lisäksi toimintojensa vaikutukset ympäristöön (Lampinen, 2011, ss. 11–12). Velvollisuuksista ei tule siis laistaa, koska silloin murenisi pohja kaikelta toiminnalta. Lait, asetukset ja muut säädökset ovat tehty sitä varten, että voimme jatkossakin nauttia siististä ympäristöstä ja järjestää mukavia yhteistapahtumia sekä osallistua niihin. Tapahtumien ympäristöystävällinen ja vastuullinen toiminta on peruspilareita kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Vastuullista on huomioida luonto ja sen monimuotoisuus sekä kaikki ihmiset, esimerkiksi mahdollisuuksien mukaan esteetön liikkuminen pyörätuoleille tapahtumapaikoilla. Haitalliset vaikutukset ympäristön tilaan, luontoon sekä ihmisiin tulisi välttää tapahtumia toteuttaessa.

Tapahtumapaikka ja sijainti tulisivat olla soveltuvia kokonaisuudessaan. Valmiiden paikkojen käyttäminen on perusteltua ja sitä kautta pelastus- ja turvallisuussuunnitelma saattavat olla valmiina, kuten PeWen tapauksissa. Tapahtuman ajankohta ja mahdollinen säätila tulisivat olla myös huomioituina. Ajankohtaan ja sijaintiin voi vaikuttaa muut alueella järjestettävät tapahtumat tai tilaisuudet. Säätila, esimerkiksi rankkasade, saattaa vaikuttaa järjestettävän alueen ympäristöön hyvinkin negatiivisesti. Rankkasade yhdistettynä suureen ihmismäärään saattaa pilata alueen nurmikot ja muuta kasvillisuutta. Säätila voi vaikuttaa myös yleisön turvallisuuteen. Esimerkiksi syöksyvirtaus voi nostaa ulkotiloissa telttarakennelmat, pressut ja vahvemmatkin rakenteet tuulen mukana ilmaan ja aiheuttaa vahinkoa. Vakavaan tapaturmaan tulisi varautua.

Järjestävän organisaation, osallistujien, yleisön ja yhteistyökumppaneiden informointi ja osallistaminen ovat tärkeitä, jotta tapahtumat sujuvat hyvin. Informointi kannattaa toteuttaa näkyvästi ja käyttää mahdollisuuksien mukaan sähköisiä palveluja. Esimerkiksi Kohnan lenkin tulosluettelo oli saatavilla sähköisesti ja koko ajan päivittyen. Positiivisella vuorovaikutuksella ja viestinnällä on parempi keino onnistua tavoitteissa. Mikäli tapahtumista jää positiivinen kuva, niin niihin uudelleen osallistuminen on todennäköisempää.

Tapahtumapaikkana koulu ja jäähalli olivat hyviä. Koulun pihalla on asfaltti pääasiallisena pinnoitteena ja täten ympäristöä ei tule tallattua tarpeettomasti. Koulun ja jäähallin valmiit tilat olivat sopivat tapahtumatoimintoihin nähden. Molemmissa tapahtumissa käytettiin järkevästi paikallisia muita yhdistyksiä. Hankintoja tapahtumiin tehtiin läheltä, kuten paikallisilta ja naapurikuntien yrityksiltä. Jatkossa tapahtumia järjestettäessä voisi kysyä onko yhteistyökumppaneilla tai yhtiöillä ympäristömerkeillä varustettuja tuotteita. Samalla on hyvä selvittää, että onko heillä ympäristöjärjestelmää tai -ohjelmaa käytössä.

Materiaalihankinnoilla voidaan säästää luontoa valitsemalla pitkäikäiset, uudelleenkäytettävät ja kestävät materiaalit. Kestävillä uudelleenkäytettävillä tuotteilla saattaa olla myös taloudellinen merkitys yhdistykselle. Hankinnoissa tulisi huomioida siis ensisijaisesti lähipalvelut ja ympäristömerkeillä varustetut tuotteet. Kertakäyttöisiä materiaaleja tulisi välttää. Toisaalta tarvitaanko materiaaleja niin paljon kuin tähän mennessä on käytetty. Voisivatko palkinnot olla välillä aineettomia, kuten lahjoitus yhteiseen hyvään, paikalliselle luonnonsuojeluyhdistykselle tai nuorten liikuntatoiminnalle? Lahjoitus voisi olla tapahtumien tuottoja tai talkootyötä. Tässä PeWe on toiminut kiitettävästi lahjoittaessaan tapahtumien tuottoja nuorten hyväksi, ja toisaalta he ovat tehneet talkootyötä tapahtuman järjestämisen muodossa.

Havainnointitapahtumien jätehuolloissa ei ollut havaittavissa epäsiisteyttä, hygieniaongelmaa tai muuta niihin verrattavaa laiminlyöntiä. Jätehuoltoasiat olivat niiden osalta hoidettu määräysten mukaan. Kohnan lenkki -tapahtumassa eri jätelajit kierrätettiin omiin isompiin astioihin. Kyseisessä tapahtumassa huomioitavaa oli kuitenkin se, että muovijättemäärä oli verrattain suuri muihin jättemääriin nähden. Muovimukit täyttivät jätessäkin nopeasti ja muovijäte oli jakeista yksittäin laskettuna suurin sekä painoltaan 41 % kaikista jakeista (kts. Taulukko 3, s. 21). Tässä olisi kehitettävää jatkossa. Muovimukit olisi hyvä vaihtaa ympäristöystävällisempään vaihtoehtoon. Onko vastaavassa tilanteessa

järkevämpää käyttää kestopukeja ja pestä ne käytön jälkeen? Vai onko viisaampaa käyttää biohajoavia mukeja? Toisaalta osallistujia voisi kannustaa tuomaan omat pullot mukana. Esimerkiksi tuomalla mukanaan oman juomapullon osallistumismaksu olisi halvempi. Järkevämpää saattaisi olla pyrkiä kokonaan muovittomuuteen tapahtumajärjestämisessä. Mahdollisuuksien mukaan tavoitteen voisi asettaa jopa täysin jäteteettömyyteen, mikä saattaa olla kuitenkin aluksi hankalaa.

Aiemmin PeWen järjestämisessä tapahtumissa ei ole ollut kierrätystä lainkaan, joten kaikki jäte oli laitettu sekajätteeseen. LHJ Oy:n osakaskuntien jätehuoltomääräyksissä (2018 § 30) määritelty erilliskeräys 50 kg per jätelaji ei täytynyt kuten taulukosta 3 (Taulukko 3, s. 21) on nähtävissä. Tällöin määräykset eivät ole velvoittavia, vaan pikemmin osoitus ympäristöystävällisestä ja vastuullisesta toiminnasta.

Mainittavia korjauskohtia tämän työn havainnointitapahtumissa olivat eri jätelajiastioiden puuttuminen jäähallin sisältä ja ulkoa. PeWe on järjestänyt vuosittain kaksi harrastekiekkoturnausta, joten pelkästään näihin kahteen turnaukseen PeWen ei ole järkevä investoida jäteastioita. Jäähallin jätehuollon osalta järkevämpää olisi kehittää heille sopiva systeemi, koska jäähalli on normaalitilanteessa käytössä päivittäin niin sanotun jääkauden aikana. Kohnan lenkki -tapahtuman kierrätyspiste oli tehty vain havainnointia varten. Jatkossa kierrätyspiste saisi olla vieläkin näkyvämpi. Jätelajien värikoodit voisivat olla selkeämmät sekä kierrätyspisteen kyltti isompi ja selkeämpi. Väreillä voisi korostaa tekstejä ja opastaa yleisöä. Jäteastiat voivat olla tulevaisuudessa eri kokoisia eri jätelajeille. Tulkitessa taulukkoa 3 (Taulukko 3, s. 21), nähdään lasijakeen jääneen 0 kg ja tölkkien sekä pullojen osuuden 1 tölkkiin. Verratessa edellä mainittuja muovijakeen määrään, on perusteltua harkita eri kokoisia jäteastioita eri jakeille. Tosin yhden havainnointitapahtuman jätemääristä ei voi vetää lopullisia johtopäätöksiä.

Tulevaisuudessa tapahtumia voisi mainostaa enemmän kulttuurillisten asioiden avulla, mikäli sellaisia alueelta löytyy. Kulttuurilliset perintökohteet voisivat tuoda enemmän matkailijoita tapahtumiin. PeWen tapauksessa Kohnan lenkin reitti kulkee osittain muinaista pronssireittiä. Reitin varrella sijaitsee myös muun muassa Euroopan suurin yksittäinen Kuninkaanhauta-hiidenkivas, osittain kunnostettu ja toimiva vanha rivimylly sekä Satakunnan vanhin kivisilta. Panelian kylä luokitellaan valtakunnallisesti merkittäväksi

kulttuuriympäristöksi. (Panelia, 2019) Vastaavanlaisia kulttuuriperintökohteita voisi mainostaa enemmän, vaikka niitä PeWen internet-sivustoilta löytyykin. Kohnan lenkki kulkee myös osittain Eurajoen rantaa myötäillen ja suurella peltoaukealla. Ympäristömaisemia olisi myös hyvä mainostaa jatkossa enemmän.

Tapahtumiin liittyvää liikennettä voisi jatkossa ohjeistaa käyttämään mahdollisuuksien mukaan julkista liikennettä, kimpakyytejä tai läheltä saapuvia tulemaan polkupyörällä tai jalan. Liikenteenohjauksesta, ensiavusta ja järjestyksenvalvonnasta vastaavan väen on perusteltua pukeutua huomiota herättävästi. Tämä kuuluu myös osaltaan riskienhallintaan. Liikenteenohjaus oli Kohnan lenkki -tapahtumassa tarpeen, koska sen avulla osallistujat juoksivat ajoradoilla ja ylittivät ajoradat turvallisesti.

Sähköenergiankäytöstä voisi tulevaisuudessa ilmoittaa kuinka paljon paikallisen sähköyhtiön energiantuotannosta tai -myynnistä on tuotettu ympäristöystävällisillä tavoilla. Vedenkulutuksessa voisi ohjeistaa minimoimaan vedenkulutusta, esimerkiksi sulkemalla hanan aina kun vettä ei tarvita. Turhaa veden- ja sähkönkulutusta tulisi välttää.

Pienten yhdistysten resurssit ovat usein rajalliset. Jos yhdistykset haluavat jonkinasteisen ympäristöjärjestelmän tai -ohjelman, niin se voisi olla kevennetty versio. Kuinka moni pienyhdistys olisi kuitenkaan halukas maksamaan siitä, että heillä olisi ympäristöjärjestelmä käytössään? Taloudellinen puoli voi olla usein haaste pienille yhdistyksille, vaikka taloudellisesti kestävä toiminta tuo jatkuvuutta. Se ei kuitenkaan maksaisi mitään, että yhdistyksillä olisi niin sanottu ympäristövastaava. Ympäristövastaavan olisi hyvä olla tutustunut kestävä kehityksen periaatteisiin, yhdistyksen resurssit huomioiden. Ympäristövastaavalla saattaisi olla suuri merkitys yhdistyksen toiminnassa. Ympäristövastaavan toimilla, tai toimimalla kuten ympäristövastaava, olisi todennäköisesti merkittävä positiivinen vaikutus varsinkin ekologiseen, kuten myös taloudelliseen puoleen. Kestävä kehityksen kaikki ulottuvuudet saivat kuitenkin oman paikkansa tapahtumatoiminnoissa. Nostetaan esille PeWen esimerkkitapaus Kohnan lenkki. Kohnan lenkki -tapahtuma sisälsi kaikki ulottuvuudet ja niitä hieman kehittämällä saavutetaan erittäin hyvä ja positiivinen kestävä tapahtuma.

Palataan arvioinnin loppuun tutkimusongelman ja -kysymysten pariin: ”Tutkimusongelma: Miten yhdistyksen organisoimien pientapahtumien jätehuolto ja ympäristöasiat järjestetään kestävästi. Tutkimuskysymykset: 1. Miten jätehuolto ja ympäristöasiat hoidettiin tapahtumissa aiemmin? 2. Miten niitä voidaan kehittää? 3. Miten ne toteutetaan tulevaisuudessa? sekä 4. Mitä hyötyjä muutoksista saavutetaan?”. Peilattaessa koko prosessia tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin, niin vastaukset ongelmaan ja kysymyksiin eivät ole yksiselitteisiä tai parilla lauseella selitettävissä, mikäli haluaa syvällisen vastauksen. Lyhyesti voidaan vastata, että jätteiden vähentäminen ja kierrätyksen lisääminen lähtee jo suunnittelusta jaärkevistä hankinnoista. Taloudellisesti viisas säästää resursseja ja välttää ylihankintoja. Positiivisella viestinnällä ja huomioimalla tasa-arvoisesti niin ihmiset, luonto kuin perinteet, päästään miellyttävän ja jatkuvan toiminnan pariin uudestaan. Voisikin olettaa, että parhaimpia palautteita tapahtumista on se, kun näkee osallistujat vuosi toisensa jälkeen hymy kasvoillaan uudestaan samoissa tapahtumissa. Saavutetut hyödyt kohdentuvat laajemmin muun muassa PeWen toimintojen sekä Panelian kylän kehittämiseen kestävä kehityksen näkökannalta.

Johtopäätöksenä toimeksiantaja PeWen toiminnasta voi todeta, että yhdistys on toiminut osittain kestävästi tapahtumien järjestämisissä. PeWe on käyttänyt muun muassa lähipalveluita kiitettävästi, tuonut perinnekulttuuria esiin ja käyttää jonkin verran monivuotisia materiaaleja. Mainittakoon kuitenkin, että aikaisempien tapahtumien jätehuolto ei ollut kestävästi toteutettu. Toisaalta sitä PeWe halusi omissa toiminnassaan pääasiassa kehittää tämän opinnäytetyön tilattuaan.

Kehittämisohjeeseen nostettiin asioita tämän työn teoriasta, havainnointitapahtumien tuloksista ja aiemmista oppaista. Kehittämisohje on kokonaisuus kaikesta, miten järjestää kestävä pientapahtuma suunnittelusta loppusiivoukseen, ideasta toteutuksen kautta jatkoideaan. Kehittämisohjeella vastataan siis tutkimusongelmaan. Jotta kehittämisohje on luotettava ja pätevä, niin tutkimuksen luotettavuus pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman hyvin. Teoria-aineistoa haettiin monipuolisesti ja arvioitiin kriittisesti. Tapahtumahavainnointit ja -tulokset tuotiin sellaisinaan tähän opinnäytetyöhön. Kahdesta erilaisesta havainnointitapahtumasta Kohnan lenkki oli hyvin antoisa kauttaaltaan, kun taas harrastekiekkoturnauksesta ei jäänyt käteen paljoakaan.

6.2 Opinnäytetyön jatkuvuus

Tässä opinnäytetyössä havainnointiin kahta konkreettista tapahtumaa. Tapahtumat olivat urheilullisia tapahtumia. Kestävän pientapahtuman järjestämiseen voisi hakea havainnointia täysin erilaisista tapahtumista, kuten esimerkiksi vaikka toripäivästä. Mitä useampaa erilaista tapahtumaa tutkisi, sitä laajempi havainnointi materiaali olisi käytettävissä. Tämä idea on perusteltu, koska moni aikaisempi kestävän tapahtuman opas pyörittää samoja asioita ohjeistuksissaan. Tämä työ tekee siinä osittain poikkeuksen ja kannustaa kehittämään oman näköisen kestävän tapahtuman.

Tulevaisuudessa tälle opinnäytetyölle voisi saada jatkuvuutta, esimerkiksi tutkimalla pienyhdistyksen tapahtumien järjestämistä kokonaisuudessaan kestävän kehityksen näkökulmasta. Toisaalta tarkemmassa tutkimuksessa voisi nostaa esille jonkin muun kestävän kehityksen osa-alueen eli taloudellisen, sosiaalisen tai kulttuurillisen kestävyuden. Tämä työ kohdentui enemmän ekologisiin arvoihin. Lisäksi voisi tutkia paikallisesti eri yhdistysten yhteistyötä fokuksena kestävän tapahtuman järjestäminen. Yhteistyössä voitaisiin ottaa huomioon esimerkiksi hankinnat, jotta säästettäisiin taloudellisia sekä ympäristöllisiä resursseja. Jäähallin jätehuollosta ja kestävästä toiminnasta voisi tehdä oman opinnäytetyön.

7 Pohdinta

Opinnäytetyö prosessin eteenpäin vieminen ei ollut aluksi ollenkaan helppoa. Oletin työn olevan helpompi toteuttaa. Olin väärässä. Opinnäytetyön tekeminen oli kuitenkin monipuolista ja hyvin opettavaista. Toisinaan työ eteni kuin aallonharjalla surfaten ja toisinaan aallonpohjalla henkeään haukkoen. Sen kuitenkin huomasin jälleen, että kantapää opettaa jollei muuten opi. Lähestyin opinnäytetyön asioita ja järjestystä välillä väärästä suunnasta. Jälkiviisaana voin todeta, että esimerkiksi konkreettinen projektisuunnitelman teko olisi ollut järkevää. Teoriaan tuli tutustuttua kattavasti. Tutkimuksen tekemisen teoriaan olisi tarvinnut panostaa enemmän ja itseasiassa perehtyä siihen aiemmassa vaiheessa opinnäytetyöprosessia.

Tämä opinnäytetyö sisältää kuitenkin mielestäni tarvittavat kategoriat, jotta sain työn kokonaisuutena valmiiksi. Työssä pyrittiin tuomaan kattavasti esiin aihealueen kestävä kehityksen näkökulmat ja vastuullisuus sekä näitä yritettiin analysoida laajasti kehittäväällä otteella. Mielestäni onnistuin edellä mainituissa asioissa riittävän hyvin. Aikataulullisesti koko prosessi ei pysynyt lestinään ymmärrettävistä ja ulkopuolisista syistä. Aikataulun pettämisestä ja ulkopuolisista syistä johtuen opinnäytetyöprosessi eteni katkonaisesti. Prosessin katkonaisuus taas johti asioiden toistamiseen, uudelleen sisäistämiseen, ajatusten karkailuun ja käynnistysvaikeuksiin. Yhteistyö toimeksiantajan kanssa sujui hyvin. Toisaalta olisin voinut osallistuttaa yhdistystä enemmänkin koko projektiin ja varsinkin kehittämishjeen laatimiseen.

Mikäli jatkossa osallistun vastaavanlaisiin projekteihin, niin voin todeta klassisesti, että pyörää ei kannata keksiä uudelleen. Mieluummin käyttäisin resurssit siihen, että saan pyörän pyörimään kevyemmin ja mahdollisimman kitkattomasti. Tarkoitan tällä sitä, että valmista teoriaa oli käytettävissä riittävästi ja oma työmäärä olisi ollut järkevämpi käyttää muuhun kuin samojen jo tehtyjen asioiden toistamiseen. Oman järjen käyttö on myös sallittua.

Lähteet

- Andersson, T., Armbrecht, J. & Lundberg, E. (2015). *Triple impact assessments of the 2013 European athletics indoor championship in Gothenburg* [tutkimusaineisto]. Haettu 17.2.2021 osoitteesta <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15022250.2015.1108863?needAccess=true>
- Armbrecht, J. & Andersson, T. (2016). *Subjects and objects of event impact analysis* [tutkimusaineisto]. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15022250.2016.1162417?needAccess=true>
- Collins, A. & Cooper, C. (2016). *Measuring and managing the environmental impact of festivals: the contribution of the Ecological Footprint* [tutkimusaineisto]. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09669582.2016.1189922>
- Ekokompassi. (2015). *Miksi, kenelle, miten?* Opas ympäristöviestintään. https://ekokompassi.fi/wp-content/uploads/2015/09/Ekokompassi_viestintaopas.pdf
- Euran ja Säkylän ympäristönsuojelumääräykset. (2016). https://www.sakyla.fi/wp-content/uploads/2017/06/PJSEUDUN-YS_M%C3%84%C3%84R%C3%84YKSET-2016.pdf
- Helsingin kaupungin ympäristökeskus. (2020). *Siisti tapahtuma! Ympäristöopas tapahtumajärjestäjille*. <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/esitteet/siisti-tapahtuma-2020.pdf>
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut. (n.d.). *Monilokeroinen jäteastia*. Jätteet ja kierrätys. Haettu 17.3.2021 osoitteesta <https://www.hsy.fi/jatteet-ja-kierratys/monilokeroinen-jateastia/>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2007). *Tutki ja kirjoita*. 13. osin uudistettu p. Kustannusosakeyhtiö Tammi. (Alkuperäinen teos julkaistu 1997)

Hämeen ammattikorkeakoulu. (1.11.2020). *Opinnäytetyöopas*. Toimintaohje opinnäytetyöprosesseihin. Haettu 30.3.2021 osoitteesta <https://www.hamk.fi/opiskelijan-ohjeet/opinnaytetyo/>

Jätelaki 646/2011. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646>

Kestävä kehitys. (n.d.). *Resurssiviisas talous ja hiilineutraali yhteiskunta*. Haettu 16.3.2021 osoitteesta <https://kestavakehitys.fi/seuranta/resurssiviisas-talous>

Kilpeläinen, J. (2020). *Ansaittu julkisuus – kaikki olennainen mediaviestinnästä*. Alma Talent Oy.

Koivula, L. (5.8.2020). *Ympäristöviestintä*. <https://www.luontojatunteet.fi/ymparistoviestinta/>

Kokoontumislaki 530/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530>

Kortesuo, K., Patjas, L. & Seppänen, L. (2014) *Pillillä vai pasuunalla? Viestinnän käsikirja yrittäjille*. Suomen Yrittäjien Syypoint Oy.

Lampinen, J. (2011). *Ekologisen ja turvallisen yleisötilaisuuden järjestämisopas*. Suomen Ympäristö- ja Terveysalan Kustannus Oy.

Lassila & Tikanoja. (2020). *Jätehuolto, lajittelu ja kierrätys*. Haettu 9.2.2021 osoitteesta <https://tietopankki.lt.fi/oppimisymparistooppi/jatehuolto>

Loimi-Hämeen jätehuolto oy. (n.d.). *Lajitteluohjeet ja opasteet* [taulukko]. Kotitaloudet, neuvonta ja ympäristökasvatus. Haettu 17.3.2021 osoitteesta <https://www.lhj.fi/kotaloudet/neuvonta/oppaat/>

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy. (2018). *Osakaskuntien jätehuoltomääräykset*. Haettu 20.9.2020 osoitteesta <https://www.iateltk.fi/client/iateltk/userfiles/jatehuoltomaaraykset-192018.pdf>

Lyytimäki, J. & Palosaari, M. (2004). *Ympäristöviestinnän tutkimus Suomessa*. Suomen ympäristökeskus. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40611/SY_683.pdf?sequence=1

Malchrowicz-Mo'sko, E. & Poczta, J. (2018). *A Small-Scale Event and a Big Impact—Is This Relationship Possible in the World of Sport? The Meaning of Heritage Sporting Events for Sustainable Development of Tourism—Experiences from Poland* [tutkimusaineisto].

<https://www.mdpi.com/2071-1050/10/11/4289>

Motiva. (31.7.2019). *Autojen pakokaasupäästöt*.

https://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen/perustietoa_liikenteesta/autojen_pakokaasupaastot

Mussalo-Rauhamaa, H., Pekkanen, J., Tuomisto, J. & Vuorinen, H. (2020). Tulevaisuuden haasteet. Teoksessa Vuorinen H. (toim.), *Ympäristöterveys* (ss. 276–280); 2. p. Kustannus Oy Duodecim. (Alkuperäinen teos julkaistu 2007)

M2kodit. (5.3.2019). *Tunnetko roskien värikoodit?* Haettu 17.3.2021 osoitteesta

<https://m2kodit.fi/vinkki/tunnetko-roskisten-varikoodit/>

Nyysönen, M. (2012). *Tapahtumien ympäristöasiat – tarvekartoitus* [taulukko]. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 11/2012. [https://www.ymk-](https://www.ymk-projektit.fi/greeningevents/files/2013/02/julkaisu_11_12_net.pdf)

[projektit.fi/greeningevents/files/2013/02/julkaisu_11_12_net.pdf](https://www.ymk-projektit.fi/greeningevents/files/2013/02/julkaisu_11_12_net.pdf)

Panelia. (2019). *9 vierailukohdetta Paneliassa. Panelian kylämaisema, historia ja luonto*.

Haettu 21.4.2021 osoitteesta <https://www.panelia.fi/>

Peli-Weljet. (n.d.). *Panelialaisen seura- ja urheiluelämän keskus*. Haettu 15.3.2021

osoitteesta <http://www.peli-weljet.com/>

Suomen perustuslaki 731/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Suomi.fi. (2020). *Yleisötilaisuuden järjestäjän muistilista*. Haettu 20.9.2020 osoitteesta

<https://www.suomi.fi/kansalaiselle/oikeudet-ja-velvollisuudet/turvallisuus-ja-jarjestys/opus/jarjestys/yleisotilaisuuden-jarjestajan-muistilista>

Säkylän kunta. (n.d.-a). *Ympäristö*. Haettu 20.9.2020 osoitteesta

<https://www.sakyla.fi/ymparisto/>

Säkylän kunta. (n.d.-b). *Ympäristönsuojelu. Jätehuollon valvonta*. Haettu 20.9.2020

osoitteesta <https://www.sakyla.fi/ymparisto/ymparistonsuojelu/jatehuollon-valvonta/>

Terveydensuojelulaki 763/1994. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940763>

Tilastokeskus. (9.12.2020). *Yhdyskuntajätteen määrä kasvoi hieman vuonna 2019 – suurin osa jätteistä hyödynnettiin edelleen energiana.*

https://www.stat.fi/til/jate/2019/13/jate_2019_13_2020-12-09_tie_001_fi.html

Tukes. (n.d.-a). *Yleisö- ja tapahtumaturvallisuus*. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

<https://tukes.fi/tapahtumaturvallisuus>

Tukes. (n.d.-b). *Tapahtuman määrittely* [kuva]. Yleisö- ja tapahtumaturvallisuus. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. <https://tukes.fi/tapahtumaturvallisuus>

Valtioneuvoston asetus jätteistä 179/2012.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120179#L3P16>

Ympäristö. (1.10.2020). *Jätteet ja jätehuolto*. Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu.

Haettu 19.2.2021 osoitteesta https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteet_ja_jatehuolto

Ympäristönsuojelulaki 527/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140527>

Ympäristöosaava. (n.d.-a). *Ympäristön ja ihmisen hyvinvointi*. Haettu 19.3.2021 osoitteesta

<https://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/index.php?k=22545>

Ympäristöosaava. (n.d.-b). *Jätteet*. Haettu 22.2.2021 osoitteesta

<https://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/index.php?k=22576>

Liite 1: Kestävän pientapahtuman järjestäminen – Kehittämisohje toimijoille

Kestävän pientapahtuman järjestäminen

Kehittämisohje toimijoille

Tekijä: Teemu Salonen, 2021

Kestävä pientapahtuma pähkinäkuoressa

Kestävä pientapahtuma voidaan nähdä tapahtumasarjana, jossa huomioidaan kestävät ja ympäristöystävälliset toimintatavat. Ekologisten asioiden huomioiminen on tärkeää, mutta kokonaisuuden hallinta vaatii myös muita huomioon otettavia seikkoja. Kokonaisuuden hallintaan voidaan siis sisällyttää kaikki kestävän kehityksen mukaiset haarat eli ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurillinen kestävyys. Tapahtuma voidaan määritellä pieneksi, kun väkimäärän oletetaan jäävän alle 200 henkilön.

Tapahtuman järjestämisessä tulee huomioida monia eri asioita, joilla voidaan vaikuttaa positiivisesti tapahtuman läpiviemiseen, kuten esimerkiksi tapahtuma tulee järjestää siihen sopivassa paikassa. Tietyissä tilanteissa saatetaan tarvita myös lupa viranomaistaholta. Hyvä etukäteissuunnittelu, jämäpti toteutus ja tapahtumapaikan siivoaminen vähintään yhtä hyvään kuntoon kuin aloittaessa, ovat kestävän pientapahtuman tukipilareita. Kaikkien tapahtumaan osallistujien informointi edesauttaa saavuttamaan hyvän lopputuloksen ja viestimään positiivisia arvoja ympäristöä kohtaan.

Ympäristön kannalta kestävässä ja vastuullisesti järjestetyssä tapahtumassa otetaan huomioon ympäristöystävällinen toiminta sekä vaikutukset luontoon. Ympäristöystävällinen toiminta voi kohdentua esimerkiksi palveluun, hankintoihin, käytettävään energiaan, liikenteeseen tai kierrättämiseen. Taloudellisesti kestävä tapahtuma ei aiheuta velkaa, vaan toiminta huomioi olemassa olevat varat ja resurssit. Sosiaalinen kestävyys on tasapuolista ja kaikkia huomioivaa toimintaa. Kulttuurillinen kestävyys nostaa esiin perinteitä ja niiden säilymistä.

Kestävän tapahtuman järjestämiseen löytyy jo oppaita, kuten tämän ohjeen lähteistä selviää. Alle on kuitenkin listattuna asioita, joista saa suuntaviivoja kestävän pientapahtuman järjestämiseen. Lisäksi alle on listattu kehittämishjeita ja -ideoita, miten voit järjestää ja kehittää oman näköisen kestävän tapahtuman.

ENNEN TAPAHTUMAA

- Valitse sijainniltaan ja resursseiltaan sopiva paikka.
- Kestävät hankinnat: suosi ympäristömerkittyjä ja pitkäikäisiä, vältä kertakäyttöisiä ja muovituotteita.
- Vuokraaminen tai lainaaminen hankinnoissa.
- Suosi lähipalveluita, vältä ylihankintoja.
- Edistä yhteistyökumppanien kanssa kestäviä ratkaisuja.
- Suunnittele resurssiviisas logistiikka: yhdellä kertaa enemmän.
- Viestintä ja markkinointi sähköisesti eri kanavissa.

- Kouluta järjestäjät kestäviin toimintatapoihin.
- Huomioi julkinen liikenne, kevyen liikenteen väylät sekä kimpakyydit. Suosi jalan tai pyörällä kulkemista.
- Huomioi suunnittelussa turvallisuus.
- Tarvitaanko järjestyksenvalvontaa, ensiapua tai liikenteenohjausta?

TAPAHTUMAN AIKANA

- Lisää ympäristötietoisuutta positiivisesti ja selkeästi.
- Muista, että yhteisöllisyys lisää positiivista kokemusta.
- Korosta mahdollisuuksien mukaan luontomaisemia ja kulttuurillisia kohteita.
- Mahdollista tapahtumaan osallistuminen tai seuranta virtuaalisesti.
- Käytä sähköisiä palveluita, esim. tuloluettelo.
- Varmista, ettei ympäristöön aiheuteta haittaa.
- Kierrätyspiste näkyväksi ja selkeäksi. Kierrätysneuvoja tai ympäristövastaava ohjeistamaan.
- Eri jätejakeille värikoodit ja nimet helpottamaan kierrätystä. Pyri minimoimaan jätemäärät jo hankinnoissa.
- Vihreän energian käyttö (mainosta vihreän sähkön osuus).
- Käytä sähköenergiaa vain välttämättömään ja suosi energiaa säästäviä laitteita.
- Vältä turhaa vedenkulutusta.
- Vältä liian voimakasta äänentoistoa (häiritsevää melua).
- Muista lähiruoka (myös kasvisvaihtoehto).
- Muista järjestävän tahon, järjestyksenvalvojien, ensiavun ja liikenteenohjauksen näkyvyys!

TAPAHTUMAN JÄLKEEN

- Siivoa tapahtumapaikka (mieluummin siistimmäksi kuin aloittaessa).
- Käy tapahtuma läpi (myös yhteistyökumppaneiden kanssa): onnistumiset, epäonnistumiset ja kehityskohteet.
- Varastoi säilytettävät materiaalit mahdollisuuksien mukaan yhdessä paikassa.
- Ota opiksi ja jaa oppi.

Kehittämisideointi

- Mikäli haluat arvioida onnistumista kestävä tapahtuman järjestämisessä, pyydä ulkopuolista arvioitsijaa. Tai valitse mitattavia asioita, joita seuraamalla voit itse tehdä jatkossa viisaampia valintoja.

- Voiko painotuotteiden ja materiaalien määrää minimoida tai vaihtaa kokonaan aineettomaan vaihtoehtoon. → Palkinnot, pokaalit ja mainoslahjat vaihdetaan lahjoituskohteiden auttamiseksi, esim. vesiensuojeluyhdistykselle tai lasten ulkoliikunta-alueelle. Palkinto voisi olla myös talkootyö jonkin yhteisen asian hyväksi.
- Jätä vuosiluku pois hankittavista painotuotteista, näin saat pidempi-ikäiset materiaalit.
- Kierrätysmateriaalien käyttö. Tee opasteet, kierrätyspiste ym. käytetyistä materiaaleista.
- Kestävän tapahtuman Tosi-järjestäjä pyrkii jätteettömyyteen.
- Kaikkea ei tarvitse omistaa tai ostaa. Lainaa siis naapurilta tai vuokraa toiselta yhdistykseltä/yritykseltä.
- Järjestä tapahtuman yhteydessä ideointikisa kestävyuden kehittämiseksi.
- Haasta yhteistyökumppanit kehittämään seuraava tapahtuma kestävämmäksi.
- Mikäli jotakin tiettyä asiaa tarvitaan useassa tapahtumassa vuosittain, niin laske onko järkevämpi omistaa se itse ja vuokrata sitä muille toimijoille, esimerkiksi teltoa tms. rakennelmat.
- Seuraa tekniikoiden ja asioiden kehittymistä. Tuo ideoita omaan tekemisiin.
- Tapahtumatoimintojen muuttuessa askel askeleelta ympäristöystävälliseksi, pyri kehittämään jatkossa jotakin muuta tapahtumiin liittyvää. Jatka kehittämistä, älä tyydy keskeneräiseen, aina löytyy parannettavaa.
- Älä pelkää epäonnistumista, anna vaikka kantapään opettaa!

Lähteet (mukaillen):

Helsingin kaupungin ympäristökeskus. (2020). *Siisti tapahtuma! Ympäristöopas tapahtumajärjestäjille.*

<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/esitteet/siisti-tapahtuma-2020.pdf>

Meetturku. (n.d.). *Vinkkejä kestävään tapahtumaan.* <https://www.meetturku.fi/meetturku/tapahtumajarjestajan-opas/ymparisto/vinkkeja-kestavaan-tapahtumaan>

Lampinen, J. (2011). *Ekologisen ja turvallisen yleisötilaisuuden järjestämisopas.* Suomen Ympäristö- ja Terveysalan Kustannus Oy.

Pajunen, N. (2018). Sitra. *Vinkkejä kestävien tapahtumien toteuttamiseen – hiihtokilpailuista kokouksiin.* <https://www.sitra.fi/blogit/vinkkeja-kestavien-tapahtumien-toteuttamiseen-hiihtokilpailuista-kokouksiin/>

Liite 2: Tarkistuslista kestävän tapahtuman järjestämiseen

Tarkistuslista kestävän tapahtuman järjestämiseen

Paikka, aika ja järjestäjä _____

ASIA	Vastaava	KYLLÄ	EI
Ympäristövastaava			
Pelastus- ja turvallisuussuunnitelma (yli 200 henk.)			
Erityinen liikenteenohjaustarve			
Tapahtumapaikan omistajan lupa			
Melu ja värinä (häiritsevä)			
Järjestyksenvalvonta			
Ensiapu			
Elintarvike- ja paloturvallisuus			
Tilapäiset rakennelmat, teltat			
Liikenne, parkkipaikat			
Esteettömyys			
Kulttuurikohteet			
Luontokohteet			
Kestävät hankinnat			
Vihreä energiankäyttö			
Veden kulutus			
Logistiikka			
Ympäristöviestintä			

